

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA APLIKOVANÉ GEOINFORMATIKY
A ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

REZIDENČNÍ SEGREGACE V PRAZE A
STŘEDOČESKÉM KRAJI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Daniel Franke, Ph.D.

Bakalant: Štefánia Vilčková

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Štefánia Vilčková

Územní plánování

Název práce

Rezidenční segregace v Praze a Středočeském kraji

Název anglicky

Residential segregation in Prague and in Central Bohemia

Cíle práce

Cílem práce je zjištění rozšířenosti rezidenční segregace v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji na základě vybraných demografických ukazatelů a jejich změn od roku 1991 do současnosti.

Metodika

Z vybraných literárních pramenů bude provedena literární rešerše na problematiku rezidenční segregace nejen u nás ale i v zahraničí. Dále bude proveden sběr a analýza dat vztahujících se k rezidenční segregaci a jejich zpracování. Demografická analýza bude provedena zejména z dat získaných z Českého statistického úřadu pro Prahu za základní sídelní jednotky a ve Středočeském kraji za jednotlivé obce za roky 1991, 2001, 2011, aby bylo možné vývoj segregace porovnat. V demografické analýze se bude pracovat s ukazateli, které dle literární rešerše nejlépe popisují rezidenční segregaci. Výsledky bakalářské práce budou zaměřeny na sumarizaci zjištěných výsledků a na identifikaci problematických lokalit v Praze a v jejím zázemí. Závěrem této práce bude celková analýza všech zjištěných poznatků vzhledem k územnímu rozvoji.

Doporučený rozsah práce

cca. 50 stran + mapové výstupy v podobě schémat a kartogramů

Klíčová slova

rezidenční segregace, Praha, demografie

Doporučené zdroje informací

- MAIER K. (2005): Možnost využití nástrojů územního plánování pro prevenci segregace. In: Sýkora, L., Temelová, J.: Prevence prostorové segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha. Str. 27-39.
- OUŘEDNÍČEK M., TEMELOVÁ J. (2012): Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 47, č. 4, s. 625-631. ISSN 0038-0288
- OUŘEDNÍČEK M., TEMELOVÁ J. (2012): Sociální proměny pražských čtvrtí. Academia, Praha. ISBN: 978-80-200-2064-2
- OUŘEDNÍČEK M., (2005): „Můžeme zjistit míru segregace?“ In: Sýkora, L., Temelová, J.: Prevence prostorové segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha. ss 27-39.
- SÝKORA L. a kol.(2010): Rezidenční segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010. 144 s.
- SÝKORA L., TEMELOVÁ J. a kol. (2005): Prevence prostorové segregace. Přírodovědecká fakulta UK a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2005.
- TEMELOVÁ J., NOVÁK J., OUŘEDNÍČEK M., PULDOVÁ P. (2009): Budou česká sídliště místy bydlení chudých? Era 21, roč. 9, č. 1, s. 53-54. ISSN 1801-089X

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Daniel Franke, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 1. 4. 2015

Ing. Petra Šímová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 4. 2015

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan

V Praze dne 10. 04. 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Daniela Franke, a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne: 14.4.2015

.....

Poděkování

Tím to bych ráda poděkovala Ing. Danielovi Frankemu, Ph.D. za odborné vedení práce a podnětné rady v průběhu psaní této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá rozšířeností rezidenční segregace v Praze a ve Středočeském kraji. Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. V teoretické části jsou podrobněji vysvětlené pojmy týkající se dané problematiky, vliv územního plánování na rezidenční segregaci a vývoj rezidenční segregace v České republice i v zahraničí. V analytické části je provedena analýza vybraných demografických ukazatelů a jejich vývoj, na jejichž základě je zjišťováno v jakých konkrétních lokalitách v Praze a ve Středočeském kraji se nachází některá z forem rezidenční segregace. Závěrem práce je uvedeno celkové zhodnocení segregace vzhledem k územnímu rozvoji.

Klíčová slova:

Rezidenční segregace, Praha, Středočeský kraj, demografie

Abstract:

Bachelor thesis deals with the expansion of residential segregation in Prague and Central Bohemia. The thesis is divided into theoretical and analytical part. In the theoretical part are detailed explanations of concepts related to the issue, impact on spatial planning and development of the residential segregation of residential segregation in the Czech Republic and abroad. In the analytical part is perform analysis the based of selected demographic indicators and their development, based on them are collected in what specific locations in Prague and Central Bohemia is some form of residential segregation. Finally, work is given an overall assessment of developments segregation due to land development.

Keywords:

Residential segregation, Prague, Central Bohemian region, demography

OBSAH

1.	ÚVOD.....	10
1.1.	CÍL.....	11
1.2.	METODIKA.....	11
2.	TEORETICKÁ ČÁST.....	12
2.1	VYMEZENÍ POJMŮ SEGREGACE.....	12
2.1.1.	SEGREGACE.....	12
2.1.2.	REZIDENČNÍ DIFERENCIACE.....	14
2.1.2.	SEPARACE.....	14
2.2.	FORMY SEGREGACE.....	15
2.2.1.	GHETTA.....	16
2.2.2.	SLUMY.....	16
2.2.3.	ENKLÁVY.....	18
2.2.4.	CITADELY.....	19
2.2.6.	GATED COMMUNITIES - UZAVŘENÉ KOMUNITY.....	20
2.2.7.	SUBURBANIZACE.....	21
2.3.	HODNOCENÍ A ÚROVEŇ SEGREGACE.....	21
2.4.	REZIDENČNÍ SEGREGACE A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	22
2.5.	SEGREGACE VE SVĚTĚ.....	23
2.5.1.	SEGREGACE V USA.....	23
2.5.2.	SEGREGACE V FRANCII.....	24
2.5.3.	SEGREGACE V ČESKÉ REPUBLICI.....	25
2.5.4.	REZIDENČNÍ SEGREGACE V PRAZE.....	25
3.	ANALYTICKÁ ČÁST.....	27
3.1.	VYMEZENÍ ÚZEMÍ.....	27
3.2.	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA.....	27
3.2.1.	BEZ VZDĚLÁNÍ.....	28
3.2.2.	ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ.....	29
3.2.3.	STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ BEZ MATURE.....	30
3.2.4.	STŘEDOŠKOLSKÉ ÚPLNÉ VZDĚLÁNÍ.....	31
3.2.5.	VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ.....	31
3.3.	EKONOMICKÁ AKTIVITA.....	32
3.3.1.	ZAMĚSTNANOST.....	33
3.3.2.	NEZAMĚSTNANOST.....	34
3.3.3.	NEAKTIVITA.....	34
3.4.	NÁRODNOSTNÍ STRUKTURA.....	35

3.4.1.	SLOVENSKÁ NÁRODNOST	36
3.4.2.	POLSKÁ NÁRODNOST	36
3.4.3.	ROMSKÁ NÁRODNOST	37
3.4.4.	NĚMECKÁ NÁRODNOST	37
3.4.5.	RUSKÁ NÁRODNOST	38
3.4.6.	UKRAJINSKÁ NÁRODNOST	38
3.4.7.	VIETNAMSKÁ NÁRODNOST.....	39
3.5.	VÝVOJ POČTU OBYVATEL.....	40
3.5.1.	POČET OBYVATEL ZA ROKY 1991 A 2011	41
3.6.	MOŽNÉ DRUHY SEGREGACE NA ZÁKLADĚ ANALÝZY	41
4.	VÝSLEDKY	42
4.1.	ENKLÁVY	42
4.2.	CITADELY.....	42
4.3.	GENTRIFIKACE ČTVRTÍ.....	46
4.4.	SUBURBANIZACE.....	47
5.	DISKUZE	48
6.	ZÁVĚR.....	49
7.	CITACE.....	52
7.1.	BIBLIOGRAFIE.....	52
7.2.	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	52
8.	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	55
8.1.	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	55
8.2.	SEZNAM TABULEK	55
9.	SEZNAM MAP V PŘÍLOZE	55
10.	PŘÍLOHOVÁ ČÁST	58

1. ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je problematika rezidenční segregace v Praze a ve Středočeském kraji. Rezidenční segregace se v posledních letech začíná projevovat i u nás. Proto je důležité této problematice věnovat větší pozornost.

Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. V teoretické části jsou podrobněji rozebrány jednotlivé pojmy, které se segregace týkají. Dále jsou vymezeny jednotlivé formy rezidenční segregace u nás i v zahraničí. Formám segregace, které se nejvíce vyskytují v České republice, je věnována zvýšená pozornost v analytické části bakalářské práce. Dále se práce zaměří na vliv územního plánování na segregaci a jakými nástroji je pomocí územního plánování možno segregaci zmírnit nebo zcela zamezit jejímu vzniku. Na základě literární rešerše jsou vytipovány demografické ukazatele ze sčítání lidu, domů a bytů, na jejichž základě je provedena analytická část této bakalářské práce. Jedná se o ukazatele ze sčítání lidu, domů a bytů za určitou časovou řadu (1991, 2001, 2011).

V analytické části jsou provedeny analýzy jednotlivých demografických ukazatelů. Pomocí vytipovaných demografických ukazatelů lze určit, zda se v daném území jedná nebo nejedná o jednu z forem rezidenční segregace. Pro co největší přesnost budou v Praze tyto ukazatele zkoumány na podrobnost základní sídelní jednotky a ve Středočeském kraji na jednotlivé obce. Demografické ukazatele jsou analyzovány v prostředí geoinformačního systému a v případě nutnosti nebo zvětšení přesnosti mohou být určité analýzy doplněny o další analýzy. Výsledkem práce jsou mapové podklady, jež zobrazují jednotlivé lokality, kde se rezidenční segregace nachází, a je určena i forma segregace. V závěru této práce je zhodnocen vznik nebo zánik segregace a její vliv na územní rozvoj.

1.1. CÍL

Cílem práce je zjištění rozšířenosti segregace v Praze a ve Středočeském kraji. Rešeršní část bakalářské práce se zabývá vymezením pojmů segregace a rezidenční segregace. Dále se zabývá tím, jaký druh rezidenční segregace je nejvíce rozšířen na území České republiky. Formám segregace, které se vyskytují na území České republiky, je věnována větší pozornost v analytické části bakalářské práce. Na základě literární rešerše jsou vybrány demografické ukazatele, které mohou poukazovat na segregaci. Demografická data jsou zpracována v prostředí programu GIS. Tato data jsou poté sumarizována a následně interpretována. Závěrečné výsledky nám poukáží, jaké lokality v Praze a ve Středočeském kraji jsou postiženy jednou z forem rezidenční segregace a jaký je její vliv na územní rozvoj.

1.2. METODIKA

Z vybraných literárních pramenů bude provedena literární rešerše na problematiku rezidenční segregace nejen u nás, ale i v zahraničí.

Dále bude proveden sběr a analýza dat vztahujících se k rezidenční segregaci a jejich zpracování. Demografická analýza bude provedena z dat získaných z Českého statistického úřadu pro Prahu za základní sídelní jednotky a ve Středočeském kraji za jednotlivé obce za roky 1991, 2001, 2011, aby bylo možné vývoj segregace porovnat. V demografické analýze se bude pracovat s ukazateli, které dle literární rešerše nejlépe popisují rezidenční segregaci.

Následně budou veškerá data zpracována a interpretována v prostředí programu GIS. Závěrem této práce bude celková analýza všech zjištěných poznatků vzhledem k územnímu rozvoji a bude zhodnocen možný vznik nebo zánik segregace.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1 VYMEZENÍ POJMŮ SEGREGACE

2.1.1. SEGREGACE

Segregace se ve světě vyskytuje už od té doby, co vznikly peníze a lidé se začali podle nich srovnávat a kategorizovat do tříd. Ale daleko větší pozornost se u nás segregaci začala věnovat v 90. letech. Do této doby se segregací zabývali více v zahraničí (USA), kde problematika rezidenční segregace překročila únosnou míru. V České republice se jedná o relativně nový pojem. Pozornost se segregaci začala věnovat především z důvodu, že do značné míry formuje městskou strukturu. Dále segregace ovlivňuje například i sociologii města a do určité míry i geografii města. Na základě těchto poznatků nám zkoumání segregace může ukázat to, jakým směrem se určitá lokalita postižená segregací nejspíše bude dále vyvíjet.

Segregace pochází z latinského slova sé-gregó, což znamená oddělit, vzdálit nebo vyloučit. Segregace je tedy vyloučení nebo oddělení určité skupiny obyvatel od zbytku společnosti. Pojem segregace a rezidenční segregace spolu zcela souvisí. Segregace je v jakékoliv oblasti lidského života a rezidenční segregace je zaměřena pouze na prostorové vyloučení nebo oddělení.

Pod pojmem rezidenční segregace rozumíme „*nerovnoměrné prostorové rozmístění určité skupiny obyvatel vyplývající z jejího nerovnoměrného postavení vůči jiné sociální skupině či zbytku společnosti*“ (SÝKORA, REZIDENČNÍ SEGREGACE, 2010, STR. 12). Jedná se o prostorové oddělení sociálních skupin obyvatel na základě socioekonomického statusu ve společnosti. Pod pojmem socioekonomický status si můžeme představit dosažené vzdělání jedince. V rámci segregace může docházet k vytváření společenství lidí v rámci určité lokality, kdy toto společenství lidí má podobný socioekonomický status. Segregace se týká jak nejchudších vrstev obyvatel, tak nejbohatších. K segregaci nedojde, nežije-li v segregované lokalitě dostatečný počet obyvatel. Tím se rozumí to, že v segregaci musí žít dostatečně početná skupina obyvatel, aby segregace byla prokazatelně měřitelná. Segregace vzniká především na základě sociálních a ekonomických nerovností a rozdílů ve společnosti. Je tu i řada dalších faktorů způsobujících segregaci, jako například politické a náboženské faktory. Do značné míry může za vznik segregace i diskriminace. Segregace ovlivňuje sociální

soudržnost mezi obyvateli a podporuje vytváření sociálních rozdílů. Když jsou sociální rozdíly mezi obyvateli velké, může to vést k nepokojům mezi obyvateli a prohlubuje to míru nesnášenlivosti. U rezidenční segregace můžeme sledovat, že pokud se do určité čtvrti začnou stěhovat obyvatelé vyloučené skupiny, dojde k tomu, že původní obyvatelé tuto čtvrt' opouští. Typickým příkladem v Praze je Libuš, kde v důsledku stěhování vietnamské národnosti dochází k tomu, že původní obyvatelé tuto čtvrt' opouští a už není lukrativní. Navíc ceny bytů zde rapidně ztrácejí na hodnotě.

Segregace má řadu negativ i pozitiv. Mezi pozitiva rezidenční segregace určitě patří snadná komunikace mezi vyloučenými skupinami a silná sociální soudržnost v rámci skupiny segregovaných obyvatel. Mezi negativa patří izolace ekonomicky a sociálně slabších jedinců ze společnosti. V segregovaných lokalitách je nižší kvalita bydlení, nižší kvalita služeb, nižší kvalita vzdělání a segregovaná skupina může být i značně znevýhodněná na trhu práce. Segregovaná skupina je více semknutá uvnitř, ale zároveň je těžší navazovat komunikaci a sociální vztahy mimo segregovanou lokalitu. Prostorová neboli rezidenční segregace se zvětšuje s počtem segregovaných lidí žijící v určité lokalitě. Rezidenční segregace souvisí také se sociální izolací. Sociálně vyloučená skupina se zpravidla adaptuje na život v segregaci. V segregaci tedy může žít velký počet obyvatel. Segregace se přímo prolíná s procesem rezidenční diferenciací.

Segregace má za následek vytváření rozdílů mezi jednotlivými sídly. Některé segregované skupiny s ekonomickými problémy mohou ve čtvrti zanedbávat stávající nemovitosti a na ulicích může vznikat nepořádek. Tím přispívá i k vytváření rozdílů mezi poskytovanými službami a jejich dostupností v porovnání s lokalitou, kde segregované sociální skupiny nežijí.

Diskriminace má rovněž velký podíl na vzniku segregovaných skupin obyvatel. V dnešní době se však už jedná o skrytou diskriminaci vůči různým menšinám. Diskriminace se projevuje u těchto skupin ve všech sférách jejich života, ať už při získávání práce nebo bydlení.

Sociálním vyloučením jsou více zasažené osoby s nedostatečným vzděláním, opakovaně nezaměstnaní, obyvatelé s mentálním či fyzickým handicapem a imigranti.

Evropská města vykazují všeobecně menší míru segregace než města americká. V Evropě jsou etnické skupiny koncentrovány v mikro-oblastech měst, jsou méně

početné a nemají až tak velký vliv na celkové rozložení populace. Nejčastějším důvodem segregace v Evropě jsou třídní rozdíly, které tvoří zejména výše příjmu a vzdělání.

2.1.2. REZIDENČNÍ DIFERENCIACE

Rezidenční diference vyplývá z rozdělení bohatství a moci ve společnosti. Různé skupiny obyvatel žijí v rozdílných čtvrtích v závislosti na jejich příjmech, národnosti, etnické skupině a počtu vyživovaných dětí. Každý chce žít a bydlet v co nejlepším prostředí. Máme snahu se obklopovat stejnou vrstvou obyvatel a toužíme se dostat mezi tu vyšší, nikoliv mezi nižší vrstvu. Každý z nás má jiné požadavky na bydlení vzhledem ke svému ekonomickému, sociálnímu, politickému nebo náboženskému postavení. Jedná se vlastně o to, že některé čtvrti jsou považované za lukrativní a atraktivní a jiné nikoliv. To znamená, že neatraktivní lokality jsou osídleny obyvateli z vyloučených skupin a lukrativní čtvrti jsou obývané bohatými. Tyto lokality se od sebe v základu liší tím, kdo v dané lokalitě bydlí, typem bydlení (lukrativní vs. odpudivé), potřebami jednotlivých domácností a také subjektivním názorem jednotlivých domácností na lokalitu. Rezidenční diferenciaci nelze úplně předcházet a do určité míry je nevyhnutelná. Rezidenční segregace a diference má velký vliv na kvalitu života v oblasti.

2.1.2. SEPARACE

Separace je na rozdíl od segregace dobrovolné vyloučení určité sociální skupiny ze společnosti. Separovaná skupina se dobrovolně prostorově odděluje od zbytku společnosti. Separované skupiny obyvatel se oddělují od společnosti na základě vlastních preferencí, ekonomického postavení, společenského postavení a politických názorů. Mezi největší rozdíl mezi segregací a separací patří to, že osoba žijící v dobrovolné separaci může tuto lokalitu kdykoliv opustit (oproti segregaci) a pořídit si bydlení v jiné lokalitě. Separace má i negativní stránky. Dochází zde k porušení mezilidských vztahů. Uzavřená separovaná komunita lidí se straní od okolí. Nepodílejí se na obecném životě ani se nesnaží vytvářet sociální vazby s okolím. Separace vzniká

i díky neregulované výstavbě, bez jakékoliv návaznosti na okolní zástavbu a bez jakéhokoliv urbanistického konceptu. Vznikají takzvané „gated communities“ neboli uzavřené komunity pro movitější vrstvu obyvatelstva. Tomuto druhu dobrovolné segregace se podrobněji věnuji v následující kapitole „FORMY SEGREGACE“. Vznik separovaných lokalit není dobrý ani z hlediska obslužnosti okolních lokalit. Uzavřená nebo hůř průjezdná lokalita může blokovat zásah rychlé záchranné služby, policie i hasičů. Mezi nejznámější separované lokality v Praze patří Hanspaulka, Ořechovka a Malá Šárka-Nebošice. Dobrovolná separace může mít i řadu výhod a pozitivních dopadů na separovanou skupinu. V separaci žijí obvykle lidé se stejným postavením, jak ekonomickým, tak sociálním. Většinou jsou i stejného náboženského vyznání nebo etnika. V separované lokalitě dochází k lepšímu vytváření sociálních vazeb v separované skupině. Má to ale i řadu nevýhod. Tím, že se tato skupina dobrovolně separovala od zbytku populace, se prohlubuje sociální nerovnost a snižuje se sociální soudržnost s okolním světem.

2.2. FORMY SEGREGACE

Každý autor ve své knize uvádí jiné formy segregace. Nejčastěji se však jedná o ghettoizaci neboli ghetta, etnická ghetta neboli enklávy, nouzové kolonie neboli slumy, sídla bohatých (různé formy citadel) a gentrifikace (definuje to takto většina autorů např: Savage, Massey D. S., Denton N. A., Warde, Temelová, Ouředníček, Sýkora). Někteří autoři uvádějí jako další formu segregace i suburbanizaci.

Další druhy můžou být například servicedependent ghettos. Definuje to Michael Pacione ve své knize „Urban environmental quality and human wellbeing - a social geographical perspective“ kde pojednává o oblastech velkoměst, kde žijí převážně starší skupiny obyvatel s nízkými příjmy, handicapovaní, chronicky nezaměstnaní a osoby závislé na sociálních dávkách.

Dalším druhem segregace může být například tzv. „*Urban decay*“ neboli urbanistický úpadek. Při urban decay můžeme sledovat, že určitá část jinak fungujícího města značně upadá. Za tímto jevem může stát řada faktorů jako například deindustrializace, nezaměstnanost nebo vylidňování. Mezi nejznámější město postižené tímto typem segregace patří Detroit v USA. Opakem tohoto druhu segregace je Urban renewal, kdy

dochází k rekonstrukci starých čtvrtí, aby se zabránilo dalšímu zabírání zemědělské půdy.

V České republice nalezneme především: Enklávy, suburbanizaci a citadely ve formách gated communities a gentrifikace čtvrtí.

2.2.1. GHETTA

Ghetto obývá vyloučená sociální skupina. Tato skupina má v lokalitě převyšující zastoupení. První ghetto existovalo už v 16. století v Benátkách. Postupně se však vytvořila po celé Evropě. Zejména po válce, kdy se na předměstí velkých měst hojně stěhovali obyvatelé rozvojových zemí. V případě ghetta se jedná o nedobrovolnou segregaci. Mezi hlavní ukazatele ghetta patří: nezaměstnanost, chudoba, chybějící veřejné služby a chybějící nebo nedostatečná infrastruktura. Na vznik ghetta má rovněž velký vliv rasová nebo etnická nesnášenlivost od zbytku populace. Uvnitř ghetta často vznikají sítě vlastních institucí, které nahrazují instituce z okolních lokalit. Toto má za následek úplné odříznutí od zbytku společnosti. Lidé, kteří zde bydlí, často nemají na výběr. Nemají dostatek finančních prostředků na pořízení kvalitnějšího bydlení. Mezi nejznámější ghetta patří ghetta afro-američanů v amerických městech. V České republice se tento druh segregace nevyskytuje.

2.2.2. SLUMY

„Slumy jsou podle definice Organizace spojených národů agentury UN-HABITAT chudinské čtvrti z improvizovaných a obvykle nelegálně postavených chatrčí, které se nacházejí hlavně na předměstích velkoměst v chudých státech“ (WIKIPEDIA, SLUM, 2015). Jedná se o provizorní chatrče, postavené z nekvalitních materiálů, které nesplňují jakékoliv hygienické normy. Často se slumům také říká nouzové kolonie. Vyznačují se opravdu špatnými podmínkami pro bydlení a život. Chybí zde základní hygienické vybavení jako vodovod nebo kanalizace. Slumy obývají obyvatelé v nedobrovolné segregaci. Žijí zde sociálně slabé skupiny. Slum se od ghetta liší tím, že obyvatelé slumu častěji žijí v bližším vztahu a podílejí se na fungování života v této segregované společnosti. Obydlí podobné slumům můžeme doted' nalézt v některých

částech Slovenska nejčastěji v podobě romských osad, v České republice se už nyní nenachází. V Československé republice ve 20. letech vznikaly slumy, protože města nebyla schopna pojmout velké množství přistěhovalců. Největší kolonie vznikaly v Praze. Jednalo se zejména o slumy Vagónová Čína a Hliník. Vagónová Čína neboli kolonie Čína ležela někde mezi Hloubětínem a Vysočany, mezi dnešní Kolbenovou ulicí a Rokytkou. Dalším slumem, jehož pozůstatky najdeme v Praze dodnes, je kolonie na Slatinách (Obrázek č. 1. a 2.). Kolonie vznikla kolem roku 1924 na území mezi Vršovicemi a Strašnicemi.

Obrázek č.1.- kolonie Na Slatinách, Zdroj: <http://www.prahaneznamy.cz/praha-10/strasnice/kolonie-na-slatinach-a-obecna-skola/>

Obrázek č.2.- kolonie Na Slatinách, Zdroj: <http://www.prahaneznamy.cz/praha-10/strasnice/kolonie-na-slatinach-a-obecna-skola/>

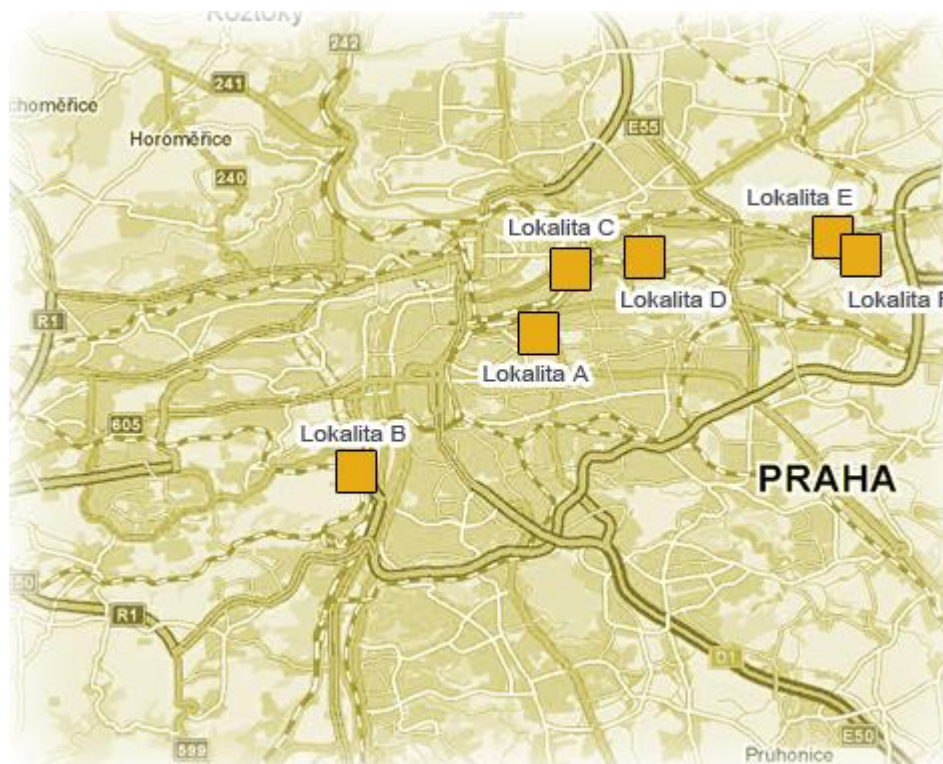
2.2.3. ENKLÁVY

„Oblasti obývané převážně etnickými a kulturními skupinami, vzniklé především dobrovolně a nedosahující charakteristik ghett se nazývají enklávy“ (SÝKORA, REZIDENČNÍ SEGREGACE, 2010, STR. 28) Nejčastějším typem enkláv jsou etnické enklávy. Žijí zde obyvatelé s příslušností k určitému etniku. Jsou omezeni při výběru bydlení určitou rasovou nesnášenlivostí. Na druhou stranu se tyto etnické menšiny chtějí samy separovat, z důvodu sociální opory ve stejném etniku a zvýšení ekonomického, sociálního, kulturního a politického rozvoje uvnitř enklávy.

Dnes můžeme najít enklávy skoro v celé Evropě. Ve větších městech můžeme nalézt rezidenční enklávy vybudované v průmyslově upadajících nebo opuštěných čtvrtích s velmi dobrou návazností na centrum daného města.

U nás v tomto vyloučení pouze v Praze žije okolo 9000-9500 romských obyvatel (Obrázek č.3).

Obrázek č.3- Mapa sociálně vyloučených romských lokalit v Praze, Zdroj: http://www.esfcr.cz/mapa/int_pha.html

2.2.4. CITADELY

Jako citadely jsou v této problematice definována sídla nejmovitější společenské vrstvy. Citadely jsou často uzavřené a oddělené od okolního světa nejčastěji fyzickou bariérou. Někdy mohou mít i kontrolované vstupy a bývají opatřeny kamerovým systémem. Někdy jsou také hlídané bezpečnostní službou. Cílem všech těchto opatření je co nejvíce se separovat od zbytku společnosti a zajistit tak soukromí uvnitř lokality. Citadely najdeme nejčastěji na okrajích velkých měst jako uzavřené lokality s rodinnou zástavbou. Problémem u citadel je neprostupnost území. Stěžuje se obslužnost území a narušují se mezilidské vztahy mezi obyvateli. Dochází k silným rozdílům mezi bohatstvím a chudobou. V těchto územích rapidně narůstá počet obyvatel. Najednou můžeme sledovat jev, kdy obec v zázemí velkého města, která měla dříve 100-200 obyvatel, má nyní 800 obyvatel a to jen z důvodu, že na okraji této obce vznikly právě citadely.

2.2.5. GENTRIFIKACE ČTVRTÍ

Jedná se o proces, při kterém dochází v dříve neatraktivní lokalitě k regeneraci stávajících budov. Bohatší obyvatelé skupují pozemky a prostory v doposud méně atraktivních lokalitách. Při tomto procesu dochází k postupnému nahrazování původního sociálně a ekonomicky slabšího obyvatelstva. Sociálně a ekonomicky slabší obyvatelstvo je postupně nahrazováno sociálně silnějšími vrstvami obyvatelstva. Ve čtvrtích, kde dochází k pomalé výměně sociálních vrstev obyvatelstva, dochází také postupně k regeneraci stávajících budov. Regenerace navýší cenu nájemného v této budově a zvýší atraktivitu dané lokality. Tento druh segregace vede ke koncentraci sociálně a ekonomicky silné vrstvy. Můžeme zde pak sledovat, že u pomalého nahrazování ekonomicky slabých ekonomicky silnějšími, dochází v lokalitě k růstu průměrných mezd a zároveň poklesu průměrného počtu dětí. Pokud dojde k neprostupnosti území v gentrifikované lokalitě, může dojít k uzavření lokality a vzniku nových citadel.

2.2.6. GATED COMMUNITIES - UZAVŘENÉ KOMUNITY

První gated communities vznikly v USA koncem 19. století. Tyto lokality byly určeny jen pro bohaté a slavné, kteří se chtěli separovat od rušného města. První uzavřenou komunitou je Tuxedo park v blízkosti New Yorku. Z USA se postupně rozšířily do celého světa. V dnešní USA jsou uzavřené komunity dostupné i pro střední třídu obyvatel, proto tam můžeme sledovat velký nárůst počtu těchto lokalit. V České republice vznikají první uzavřené lokality v Praze. První projekty byly realizovány v polovině 90. let. V této době byla postavena například Malá Šárka nebo Trinity Garden. Po roce 2005 vznikají další nové uzavřené komunity hlavně v Praze a to i z důvodu, že se tento typ bydlení stal dostupným i pro střední vrstvu obyvatel.

Gated communities neboli uzavřené lokality jsou separované od okolí často pomocí fyzické bariéry v podobě plotů nebo zdí. Často jsou hlídané 24 hodin denně bezpečnostní agenturou. Lidé se do těchto lokalit stěhují, protože vyhledávají bezpečí a lépe se jim navazují sociální vztahy se stejnou společenskou vrstvou. Do této lokality není snadné se dostat. Vstup je zakázán všem, kromě těch, co zde bydlí. Dokonce i návštěvy musí být ohlášeny u bezpečnostní agentury, jinak je do lokality nepustí. Obyvatelé uvnitř uzavřených lokalit mají často i speciální pravidla a regule, které se zde musí dodržovat. Pravidla a regule se nejčastěji týkají stavebních úprav rodinných domů, mohou ale taky nařizovat začátek a konec nočního klidu, nebo jestli vlastník nemovitosti může nebo nemůže chovat domácí mazlíčky. Uvnitř uzavřené lokality se často nachází vybavení, které je dostupné pouze pro rezidenty jako například dětská hřiště a podobně. Rezidenti se často pod záštitou správcovské firmy podílejí na financování všech těchto vybavení pro jejich lokalitu.

Co se týče ceny pronájmů za jednotlivé byty/domy v těchto lokalitách, se ceny pohybují v závislosti na plochu bytu/domu od 30 000 Kč/měsíc do 100 000 Kč/měsíc. V ceně nájmu je samozřejmě již zmiňovaná bezpečnostní agentura a všechna privilegia spojená s bydlením v uzavřených lokalitách.(např. dětská hřiště apod.).

Jelikož i u nás roste životní úroveň a zvyšuje se početnost střední třídy, můžeme tedy časem předpokládat nárůst vzniku uzavřených lokalit.

2.2.7. SUBURBANIZACE

Suburbanizace je proces vytváření obytných oblastí na okrajích velkých měst. Největší rozrůstání tzv. suburbií bylo zaznamenáno ve 20. let 20. století. Suburbie členíme na rezidenční (kde se bydlí) a komerční (pracovní). Největší nárůst tohoto jevu můžeme sledovat až po vzniku samostatné České republiky a to z toho důvodu, že se hypotéky staly dostupnými pro řadové obyvatele. Dalším důvodem může být i to, že se zvýšil počet lidí vlastnících osobní automobil a rozvoj městské hromadné dopravy. Okrajové čtvrti se staly snáze dostupnými za relativně krátkou časovou dobu. V těchto okrajových částech dochází vlivem výrazné změny počtu obyvatel k rozrůstání aktivit, nabízených služeb a patrný je i ekonomický růst. Rozrůstá se také stavební činnost. U suburbanizace můžeme sledovat rozdíly mezi ekonomicky silnou a slabou vrstvou obyvatelstva. V suburii můžeme najít malé levné domky na malých pozemcích nebo obrovské vilami zastavěné plochy. Suburbanizace má i řadu nevýhod. Obce v zázemí velkého města musejí investovat více do rozvoje dopravní, technické infrastruktury a občanské vybavenosti. Často dochází k rozporům mezi starousedlíky a nově přistěhovalými obyvateli. Většina suburbií slouží jenom na přespaní. Obyvatelé suburbií totiž pracují ve městě a každý den dojíždí za prací a do škol autem nebo hromadnou dopravou. To může také vést k větší zátěži životního prostředí emisemi. Opakem suburbanizace je výše zmiňovaná gentrifikace.

2.3. HODNOCENÍ A ÚROVEŇ SEGREGACE

Při hodnocení segregace je důležité identifikovat míru sociálních rozdílů. Mezi další důležitý bod patří definování problematiky rezidenční segregace a její hlavní ukazatele a dopady na společnost i město. Mezi hlavní ukazatele rezidenční segregace můžeme považovat výši příjmů, věk, vzdělání, příslušnost k etnické nebo náboženské skupině, počet vyživovaných dětí, ekonomickou aktivitu/neaktivitu, vykonávanou profesi a vybavenost domácností. Pro toto hodnocení nebo identifikaci můžeme použít data ze sčítání lidu, domů a bytů (dále jen SLDB) za určitou časovou osu, abychom mohli posoudit vývoj segregace. Data ze SLDB umožňují identifikovat a hodnotit segregaci v jakkoliv rozlehlých lokalitách. V případě, že v některé z lokalit nalezneme koncentraci některého ze zkoumaných faktorů, může se jednat o segregovanou lokalitu

a věnujeme jí při dalším šetření zvýšenou pozornost. Někdy se však může stát, že potřebná data chybí. V tomto případě je dobré si určit, co dalšího určuje segregované lokality. U romských, vietnamských a ruských národností je tento ukazatel neobjektivní a při tom se jedná o segregovanou skupinu. Je to způsobeno tím, že se obyvatelé těchto národnostních menšin nemusí v SLDB hlásit pravdivě ke své národnosti.

Při identifikaci se musíme zaměřit na lokality, ve kterých se koncentruje námi vybraná sociální skupina obyvatel. Můžeme se také zaměřit na homogenitu území, což je také jeden z ukazatelů segregovaných lokalit. Pomoci při identifikaci segregace nám může terénní průzkum nebo dotazníkové šetření. Terénní průzkum i dotazníkové šetření je ale možné provádět pouze u malého území. U rozlehlých území jsou tato šetření zcela neproveditelná nebo je následná analýza těchto dat velmi náročná. Dalším problémem těchto šetření je i subjektivní pohled jednotlivce na danou problematiku.

Úroveň rezidenční segregace se hodnotí zpravidla za celé město. U měst s větší rozlohou a velkým počtem obyvatel se úroveň segregace hodnotí za určitý správní celek. Může se jednat o jednotlivá katastrální území nebo základní sídelní jednotky. V sledovaném území se posuzuje a popisuje míra segregace nebo separace, tedy výskyt buď dobrovolně, nebo nedobrovolně sociálně vyloučených skupin obyvatel. Sledovaná skupina musí vykazovat již zmiňované faktory spojené se segregací (výše příjmů, věk, vzdělání, příslušnost k etnické nebo náboženské skupině, počet vyživovaných dětí apod.). Tyto faktory nám mohou poukázat na segregované lokality. V České republice je úroveň segregace zatím nízká.

2.4. REZIDENČNÍ SEGREGACE A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Předcházet vzniku rezidenčně segregovaných lokalit je úkolem všech nástrojů územního plánování. Základním úkolem územního plánování pro zabránění nebo zamezení vzniku segregace je vhodně plánovat budoucí rozvoj území a podporovat rozvoj kvality životního prostředí, dostupnosti služeb pro veřejnost a s tím spojené atraktivnější lokality. Snaží se analyzovat všechny důležité faktory, které se na vzniku segregace mohou podílet. V územním plánování můžeme pomocí regulace výstavby do značné míry snížit vznik rezidenční segregace. Při regulaci na regionální úrovni

jsou používány zásady územního rozvoje. Ovlivňují zejména vztahy mezi vnitřní a periferní částí regionů, velkoměst a obcí.

Je dobré navrhovat pro novou zástavbu regulace využití území. I to nám může pomoci při zabránění vzniku segregovaných lokalit. Je důležité vytvořit územně plánovací dokumentaci s regulacemi, které mohou zmírnit míru segregace jako například různorodost zástavby a parcelace. Ta nám zaručí, že v regulované lokalitě vzniknou bytové i rodinné domy různých cenových kategorií a tím se vytvoří bydlení pro různé skupiny obyvatel.

Územní plán může stanovit rozmístění a velikost jednotlivých funkčních ploch. V územním plánu by se mělo dbát na to, aby v něm nebyly vymezovány velké monofunkční plochy, ale dbát na polyfunkčnost a rovnoměrné navržení pracovních i obslužných funkcí lokality. Při potlačení vzniku segregace je důležitá rovnoměrná dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení všemi obyvateli dané lokality. I navržení budoucí městské dopravy může dopomoci vzniku segregace. Proto je důležité dbát na vymezování zastávek hromadné dopravy ve správné docházkové vzdálenosti, aby nedošlo k znevýhodnění určité lokality. Dalším významným prvkem, který může zamezit vzniku segregace je i návrh dopravního řešení vzhledem k prostupnosti území. Veřejné komunikace by měly být navrženy tak, aby rovnoměrně prostupovaly celým územím.

2.5. SEGREGACE VE SVĚTĚ

2.5.1. SEGREGACE V USA

V první polovině 20. století došlo k výrazné segregaci Afroameričanů v USA. Afroameričané se hojně začali stěhovat do větších měst, protože se zde rapidně rozrůstal průmysl. Obyvatelstvo je mezi sebe nechtělo přijmout a diskriminovali je. Banky jim nechtěli poskytovat půjčky na bydlení a vláda se o ně nestarala. Na základě diskriminace a finančních možností Afroameričanů, začali osídlovat staré čtvrti velkých měst. Vznikají čtvrtě s dominujícím černošským obyvatelstvem neboli takzvaná GHETTA. Běloši se začali stěhovat na „bezpečná“ předměstí. Tím pádem se ceny nemovitostí na předměstích rapidně zvýšily. V dnešní době se jedná o skrytý

rasismus. Veřejné hlášení se k rasismu vede v dnešní době k trestnímu postihu. I v dnešní době skrytý rasismus ovlivňuje ekonomické možnosti Afroameričanů v USA. Dalším faktorem, proč se ghetta zachovala až dnes, je možná i to, že obyvatelé ghetta jsou do značné míry nepřizpůsobiví. U obyvatel žijících po generace v ghettech dochází k ovlivnění danou kulturou. Děti z ghetta sotva dokončí základní školu. Málokdo se dostane na střední školu, to podporuje nevzdělanost a daleko menší uplatnění na trhu práce. Zužují se i možnosti pro nalezení práce a i odvětví, ve kterém práci mohou hledat. Okolí ovlivňuje obyvatele ghetta, aby nevybočili ze stávajícího života plného kriminality, chudoby a nevzdělanosti. Samozřejmě, že bez dostačujících finančních prostředků se z ghetta odstěhovat nelze.

2.5.2. SEGREGACE V FRANCII

Francie zažila přistěhovalecký boom zejména v 2. polovině 20. století. Přistěhovanci se soustřeďovali do čtvrtí, kde žila stejná nebo podobná vrstva obyvatel. Bylo to i z důvodu, že neměli dostatek financí na pořízení lepšího bydlení. Jiní zase volili bydlení mezi „svými“. V té době Francii zmítala vlna předsudků a diskriminace vůči přistěhovalcům. Přistěhovanci nejčastěji bydleli na okrajích velkých měst a na francouzském venkově jich žilo jen opravdu málo. V té době si imigranti vybírali bydlení dle blízkosti svého zaměstnání a druhu zaměstnání. Často bydleli v ubytovnách speciálně postavených pro imigranty. V těchto ubytovnách bydlení odpovídalo ceně, takže podmínky byly katastrofální. Později byla kapacita těchto zařízení plně vyčerpána. Když kapacita přestala stačit množství přistěhovalců, kteří sháněli bydlení, uchýlovali se do nájemních domů s regulovaným nájmem nebo do takzvaného HML, tedy „Bydlení s nízkými příjmy“. Na bydlení s nízkými příjmy se dlouho čekalo. Bydlení s nízkými příjmy se vyskytovalo i v jiných zemích jako například ve Švýcarsku nebo Alžírsku. Toto bydlení bylo částečně financováno z veřejných prostředků. V lokalitách, kde se imigranti koncentrovali, si vytvářeli i svoje vlastní veřejné služby. Ve školách, které se nacházely v imigrantských čtvrtích, učili málo kvalifikovaní učitelé. Žákům se nedostalo plnohodnotného vzdělání. Ve Francii se dodnes snaží o začlenění segregovaných menšin do normálního života a pracovního procesu.

2.5.3. SEGREGACE V ČESKÉ REPUBLICE

Segregace v České republice nejvýrazněji začala od začátku 2. sv. války tedy zhruba od roku 1939. V té době u nás začaly platit rasové zákony, které se týkaly nejvíce Židů a Romů a to z důvodu, že patřili mezi neárijské rasy. Židé a Romové se nemohli stěhovat, nemohli uzavírat sňatky a byli přesouváni do koncentračních a pracovních táborů. Tam jich spousta umřela vlivem různých nemocí, z důvodu snížené hygieny v těchto zařízeních, hladu, vyčerpáním nebo krutou smrtí. Po válce začínají Romové opět žít svým původním životem, neboli začali opět kočovat. Do České republiky se stěhují další romské početné rodiny. Komunisté se Romy snažili převychovat. Snažili se jim zajistit zaměstnání, lepší ubytování a řádné vzdělání. Snažili se Romy začlenit do společnosti a odstranit předsudky a diskriminaci vůči Romům. To se povedlo však jen z části. Romové i nadále žili v osadách, kde byly podmínky pro život katastrofální. Dodnes se Romové zcela nezačlenili do společnosti. I nadále se zde vyskytují romská „ghetta“. Romové žijí v segregovaných lokalitách. Někteří dobrovolně a jiní nedobrovolně. V Praze mezi tyto segregované lokality obývané romskou národností patří například Žižkov, Libeň nebo Smíchov. Mezi nejznámější romské ghetto v České republice však bezesporu patří sídliště Chánov, které se nachází ve městě Most.

2.5.4. REZIDENČNÍ SEGREGACE V PRAZE

Rezidenční segregaci v zázemí hlavního města Prahy najdeme v městských čtvrtích jako například Žižkov, Libeň nebo Smíchov. Tyto lokality jsou obývané zejména romskou národností. Další ze segregovaných lokalit najdeme na Praze 4 a to městskou část Libuš, kterou obývá zejména vietnamská národnost. Hlavním problémem rezidenční segregace, který se vyskytuje ve větších městech, je zvýšený výskyt trestných činů. Lidé se těchto lokalit jednoduše bojí. Dalším důsledkem může být i to, že se romská rodina stěhovala za lepším pracovním ohodnocením do většího města. Při hledání práce však nenašli adekvátně platově ohodnocenou práci pro pořízení bydlení v „lepší čtvrti“. Proto jim mnohdy nezbývá než vyhledat bydlení v segregovaných lokalitách, kde jsou náklady na bydlení daleko menší. Kolikrát za to může i rasismus. Člověk, který prodává byt v „lepší čtvrti“ ho radši prodá občanovi české národnosti než příslušníkovi romské národnosti. V „lepších čtvrtích“ se navíc ceny nájmu pohybují o několik tisíc výše. V případě koupi bytu do osobního vlastnictví

se tyto ceny liší i o statisíce. Další již zmiňovanou segregovanou lokalitou v Praze je městská část Libuš. Tato lokalita je segregována z důvodu velkého stěhování vietnamské národnosti. Ta se sem stěhuje kvůli blízkosti jejich práce neboli obchodního centra SAPA. Sapa je velmi uzavřený areál, kde mají vlastní služby zaměřené zejména na vietnamskou národnost. Je tu řada restaurací, obchodů s vietnamským oblečením, velkosklad potravin, kde potraviny seženete mnohdy o dost levněji, než v řetězcích které běžně navštívujete. Jsou zde dokonce i školy, školky a široká nabídka doučování pro vietnamskou národnost. Dokonce i instituce, které se pohybují na našem trhu, se zaměřily na tuto komunitu. Mají zde svoji vlastní pobočku například České spořitelny nebo telefonního operátora Vodafone. Všechny reklamy v této čtvrti jsou ve vietnamštině. Dokonce tady lze potkat i vietnamskou autoškolu. Člověk při průjezdu touto čtvrtí dostane pocit, že zde není vítaný. Vietnamská národnost se mezi řadové občany vlastně ani začlenit nesnaží. Jen těžce lze předpokládat, z jakého je to důvodu. Zde se můžeme opravdu jen domnívat, jestli tato rezidenční segregace vznikla kvůli tomu, že vietnamská národnost je námi diskriminovaná, nebo naopak jestli se vietnamská národnost dobrovolně separuje vůči nám.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

3.1. VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Pro analytickou část jsem se zaměřila na Prahu a Středočeský kraj, protože zde předpokládám větší míru segregace, která půjde odhalit pomocí zvolených ukazatelů ze sčítání lidu, domů a bytů za vybrané roky. Pomocí zvolených ukazatelů se pokusím vytipovat lokality, které vykazují vysoký nebo naopak nízký socioekonomický status.

Na základě provedených analýz za jednotlivé roky (1991,2001, 2011) a posouzení jejich vývoje se pokusím potvrdit nebo vyvrátit to, zda se zde nachází nebo nenachází segregace a do jaké míry je Praha a Středočeský kraj segregací ohrožen a posoudím na základě územního plánování její možný budoucí vývoj.

3.2. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

Jako vstupní data byla použita data z ČSÚ za roky:1991,2001 a 2011. Tyto roky byly použity z důvodu monitoringu vývoje jednotlivých úrovní vzdělání v Praze a Středočeské kraji.

Tabulky, které byly poskytnuty od ČSÚ ze sčítání lidu, domů a bytů, byly nahrány do prostředí programu GIS a v tomto programu byly dále interpretovány. Data jsou vyjádřena jako podíly jednotlivých úrovní vzdělání vzhledem k celkovému počtu obyvatel. Následně z těchto podílů je vytvořen přírůstek nebo naopak úbytek podílů jednotlivých úrovní vzdělání obyvatelstva. Úrovně vzdělání jsou rozděleny do následujících kategorií:

- Bez vzdělání
- Základní vzdělání (ukončené/neukončené)
- Střední odborné učiliště (bez maturity)
- Středoškolské úplné (s maturitou)
- Vysokoškolské vzdělání

Na základě těchto kategorií lze určit, zda obyvatelstvo má silný socioekonomický status (středoškolské a vysokoškolské vzdělání) nebo slabý socioekonomický status

(bez vzdělání, základní nebo střední bez maturity). Vyšší odborné vzdělání není do analýzy zahrnuto vzhledem k velice malému podílu obyvatel s dokončeným vyšším odborným vzděláním.

Všechny tyto výše uvedené kategorie jsou graficky znázorněny v prostředí GIS ve formě mapových výstupů, které obsahují kvantifikaci jednotlivých dat.

3.2.1. BEZ VZDĚLÁNÍ

Podíl obyvatel bez vzdělání za rok 1991: viz mapa č.1. v příloze

V Praze je zastoupení obyvatel bez vzdělání zpravidla pod 25% z celkového zastoupení. Základní sídelní jednotka „Krčská nemocnice“ vykazuje tento podíl nad 75%, čemuž je potřeba věnovat zvýšenou pozornost z důvodu možné segregace nebo chybě. V celém Středočeském kraji je toto zastoupení obdobné, tedy pod 25%.

Podíl obyvatel bez vzdělání za rok 2001: viz mapa č.2. v příloze

V roce 2001 se situace oproti roku 1991 nijak výrazně nezměnila, podíl obyvatel bez vzdělání se stále pohybuje pod 25% a to v Praze i ve Středočeském kraji.

Podíl obyvatel bez vzdělání za rok 2011: viz mapa č.3. v příloze

V roce 2011 je podíl obyvatel bez vzdělání takřka bez změny, oproti minulým sledovaným rokům.

Vývoj podílu obyvatel bez vzdělání 1991-2011: viz mapa č.4. v příloze

Počet obyvatel bez vzdělání za sledované období, výrazně klesá a nepoukazuje ani na žádné extrémní lokality. V Praze i ve Středočeském kraji lze celkově sledovat úbytek podílu obyvatel bez vzdělání. V zázemí Prahy je tento úbytek o něco větší než ve zbytku Středočeského kraje. Pozornost bude věnována lokalitám, kde podíl obyvatel bez vzdělání roste.

3.2.2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ

Podíl obyvatel se základním vzděláním za rok 1991: viz mapa č.5. v příloze

V Praze v roce 1991 můžeme sledovat, že podíl obyvatel se základním vzděláním zde není výrazně zastoupen, zpravidla se zastoupení pohybuje v rozmezí 0-5%. Nachází se zde několik lokalit, kde je toto zastoupení podstatně větší a překračuje hranici 50%. Ve Středočeském kraji je podíl obyvatel se základním vzděláním o něco větší než v hlavním městě. Pohybuje se ve většině případů v rozmezí 26-50%. V těsném zázemí Prahy je toto zastoupení velmi podobné jako v Praze, tedy 0-5%.

Podíl obyvatel se základním vzděláním za rok 2001: viz mapa č.6. v příloze

V Praze v roce 2001 můžeme sledovat pokles podílu obyvatel pouze se základním vzděláním oproti roku 1991. Opět je potřeba věnovat pozornost některým základním sídelním jednotkám, které mají zastoupení nad 51%. Ve Středočeském kraji dochází opět v těsném zázemí Prahy k poklesu podílu obyvatel se základním vzděláním. Snižující tendenci má i zbytek Středočeského kraje.

Podíl obyvatel se základním vzděláním za rok 2011: viz mapa č.7. v příloze

V Praze pokračuje pokles podílu obyvatel se základním vzděláním. Základní sídelní jednotky, které vykazují větší podíl obyvatel se základním vzděláním, se nachází zejména v okrajových lokalitách Prahy. Ve Středočeském kraji je tento pokles velice výrazný, není již patrný pokles pouze v okolí Prahy, ale jedná se o celoplošný jev.

Vývoj podílu obyvatel se základním vzděláním 1991-2011: viz mapa č.8. v příloze

Za sledované období v letech 1991,2001 a 2011 došlo k výraznému poklesu podílu obyvatel s ukončeným základním vzděláním. Tento pokles je výrazný jak v Praze, tak i ve Středočeském kraji. I přes výrazný pokles se zde však nacházejí lokality, kde došlo k nárůstu podílu obyvatel s ukončeným základním vzděláním. Těmto lokalitám je potřeba věnovat zvýšenou pozornost při provádění dalších analýz. Může se jednat o určitý druh segregace, který je spojen se slabým socioekonomickým statutem.

3.2.3. STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ BEZ MATURITY

Podíl obyvatel se středním odborným učilištěm (bez maturity) 1991: viz mapa č.9. v příloze

V Praze je nejvíce lokalit s podílem pod 25%, najdeme zde i lokality se zastoupením pod 50%. Podíl obyvatel se středním odborným učilištěm je v Praze zastoupen méně než ve Středočeském kraji. Ve Středočeském kraji se většina lokalit nachází pod hranicí 50%.

Podíl obyvatel se středním odborným učilištěm (bez maturity) 2001: viz mapa č.10. v příloze

V Praze je nejvíce základních sídelních jednotek se zastoupením pod 50%. Zde můžeme sledovat lehký růst početnosti tohoto zastoupení. Ve Středočeském kraji se většina obcí nachází pod podílem 50%, můžeme zde sledovat růst počtu obyvatel se středním odborným učilištěm.

Podíl obyvatel se středním odborným učilištěm (bez maturity) 2011: viz mapa č.11. v příloze

V Praze za toto období můžeme sledovat výrazný pokles podílu obyvatel s dokončeným jen středním odborným učilištěm, tato hodnota se pohybuje pod 25%. Ve Středočeském kraji se tyto hodnoty pohybují pod 50%, ale v těsném zázemí Prahy pozorujeme stejný, výrazný pokles jako v Praze a hodnota se drží pod 25%.

Vývoj podílu obyvatel se středním odborným učilištěm 1991-2011: viz mapa č.12. v příloze

V Praze za sledované období podíl obyvatel se středním odborným učilištěm výrazně klesl rovněž jako v těsném zázemí Prahy. Naopak na vnějších hranicích Středočeského kraje tento podíl výrazně roste. V mapě je také patrné, že podíl obyvatel se středním odborným učilištěm klesá i tam, kudy vedou významné dopravní napojení na Prahu.

3.2.4. STŘEDOŠKOLSKÉ ÚPLNÉ VZDĚLÁNÍ

Podíl obyvatel se středoškolským úplným vzděláním 1991: viz mapa č.13. v příloze

V Praze není velký podíl obyvatel se středoškolským úplným vzděláním. Nejvíce základních sídelních jednotek se pohybuje pod 25%. Středočeský kraj plošně nepřekročí 25%.

Podíl obyvatel se středoškolským úplným vzděláním 2001: viz mapa č.14. v příloze

V Praze vzrostl podíl obyvatel s dokončeným středoškolským úplným vzděláním, a to přes hranici 25%. Ve středočeském kraji se hodnoty změnilo oproti minulému období zejména podél hlavních komunikací do Prahy a přesahují 25%. Ve zbytku Středočeského kraje hodnoty nepřesahují 25% a od minulého období se takřka nezměnily.

Podíl obyvatel se středoškolským úplným vzděláním 2011: viz mapa č.15. v příloze

V Praze od minulého období nesledujeme skoro žádné změny, podíly zůstávají stejné, naopak v některých lokalitách se počty obyvatel se středoškolským úplným dokončeným vzděláním snižují. Ve Středočeském kraji můžeme sledovat stejný jev jako v Praze, a to stagnaci nebo mírný pokles středoškolsky vzdělaných obyvatel.

Vývoj podílu obyvatel se středoškolským úplným vzděláním 1991-2011: viz mapa č.16. v příloze

Celkově můžeme sledovat nárůst obyvatel s ukončeným středoškolským úplným vzděláním ve Středočeském kraji. Jedná se skoro o 80% nárůst tohoto podílu oproti roku 1991. V Praze také významně vzrostl počet obyvatel s ukončeným středoškolským úplným vzděláním.

3.2.5. VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ

Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 1991: viz mapa č.17. v příloze

V Praze podíl obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním činní zastoupení do 25%, jen v několika sídelních jednotkách se podíl dostane přes tuto hranici. Základní

sídelní jednotka „Za dolejším dvorem vykazuje podíl nad 75%. Ve Středočeském kraji se hodnota nedostává nikde přes hranici 25%.

Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 2001: viz mapa č.18. v příloze

V Praze za toto období sledujeme značný nárůst podílu obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním, ve velkém množství sídelních jednotek se podíl dostal přes hranici 25%. Za zmínku stojí základní sídelní jednotka „Nedvězí“ a „Dolnice B“, kde hodnota přesahuje 75%. Ve Středočeském kraji hodnoty nepřesahují opět hranici 25%, jen obec „Okoř“ přesahuje tuto hranici.

Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 2011: viz mapa č.19. v příloze

V Praze můžeme sledovat opět nárůst podílu obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním, ale nikde se hodnota nedostane nad 50%. Ve Středočeském kraji je situace naprosto stejná jako v roce 2001, nikde podíl nepřesáhne hodnotu 25% jen v obci „Okoř“ je tato hodnota vyšší.

Vývoj podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním 1991-2011: viz mapa č.20. v příloze

Za sledované roky 1991,2001 a 2011 sledujeme v Praze nárůst podílu obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním, takřka v každé sídelní jednotce. Ve Středočeském kraji pozorujeme plošný nárůst v rozmezí 1-25% ve většině obcí.

3.3. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Jako vstupní data byla použita data z ČSÚ za roky: 2001 a 2011. Rok 1991 nebude využit pro analýzu, protože poskytnutá data nejsou zcela úplná a nepoukážou na aktuální ekonomickou situaci. Tyto roky budou složít k následnému monitoringu vývoje ekonomické aktivity v Praze a Středočeském kraji.

Tabulky, které byly poskytnuty od ČSÚ ze sčítání lidu, domů a bytů, byly nahrány do prostředí programu GIS a v tomto programu byly dále interpretovány. Data jsou vyjádřena jako podíly jednotlivých druhů ekonomické aktivity. Následně z těchto podílů je vytvořen přírůstek nebo naopak úbytek ekonomické aktivity obyvatelstva.

Druhy ekonomické aktivity jsou rozděleny do následujících kategorií:

- Zaměstnanost
- Nezaměstnanost
- Neaktivita

Na základě více uvedených druhů ekonomické aktivity, zejména jejich přírůstky nebo úbytky za sledované období, jsou důležitá pro zhodnocení rezidenční segregace. Velká míra zaměstnanosti může opět poukazovat na silný socioekonomický status a velká míra nezaměstnanosti naopak poukazovat na slabý socioekonomický status.

Všechny tyto výše uvedené kategorie jsou graficky znázorněny v prostředí GIS ve formě mapových výstupů, které obsahují kvantifikaci jednotlivých dat.

3.3.1. ZAMĚSTNANOST

Podíl zaměstnaných obyvatel 2001: viz mapa č. 21 v příloze

V Praze můžeme plošně sledovat větší míru zaměstnanosti, v některých sídelních jednotkách překračuje i 75%. Ve Středočeském kraji je větší míra zaměstnanosti zejména v okolí Prahy a v okolí větších měst, které stejně jako Praha poskytují pracovní příležitosti. Mezi tyto větší města patří například Mladá Boleslav, Mníšek pod Brdy nebo Benešov.

Podíl zaměstnaných obyvatel 2011: viz mapa č. 22 v příloze

V Praze je zaměstnanost vcelku totožná s rokem 2001. Sledujeme větší míru zaměstnanosti než ve Středočeském kraji. Ve Středočeském kraji došlo oproti roku 2001 k výraznému poklesu zaměstnanosti a také se ztratil růst kolem Prahy a větších měst.

Vývoj zaměstnanosti 2001-2011: viz mapa č. 23 v příloze

V Praze i ve Středočeském kraji můžeme sledovat spíše výrazný pokles zaměstnanosti. V Praze se v některých sídelních jednotkách jedná i o pokles o 75%.

3.3.2. NEZAMĚŠTNANOST

Podíl nezaměstnaných obyvatel 2001: viz mapa č. 24 v příloze

Nezaměstnanost je v Praze a ve Středočeském kraji plošně pod 15%. V Praze vykazují velkou míru nezaměstnanosti základní sídelní jednotky Vodičkova B, Pod Harfou, Letňany-sever A a Vršovické nádraží.

Podíl nezaměstnaných obyvatel 2011: viz mapa č. 25 v příloze

Nezaměstnanost v Praze i ve Středočeském kraji je vcelku bez výkyvu pod 15%.

Vývoj nezaměstnanosti 2001-2011: viz mapa č. 26 v příloze

Podíl nezaměstnaných za sledované období vzrostl. Pokles zaznamenáváme pouze v některých sídleních jednotkách Prahy a v zázemí Prahy. Ve Středočeském kraji podíl nezaměstnaných klesl v zázemí měst. Tam, kde se v blízkosti nenachází město, které by obyvatelům poskytlo pracovní příležitosti, nezaměstnanost za sledované období vzrostla.

3.3.3. NEAKTIVITA

Podíl neaktivních obyvatel 2001: viz mapa č. 27 v příloze

V Praze a v jejím zázemí je relativně malé podílové zastoupení ekonomicky neaktivních obyvatel. Ve Středočeském kraji je tento podíl výrazně vyšší, zejména ve větší vzdálenosti od Prahy nebo tam, kde je špatná dopravní návaznost na Prahu.

Podíl neaktivních obyvatel 2011: viz mapa č. 28 v příloze

V Praze je zastoupení podílu ekonomicky neaktivních obyvatel do 50% celkového zastoupení. Ve středočeském kraji se tento podíl oproti roku 2001 výrazně snížil.

Vývoj neaktivity 2001-2011: viz mapa č. 29 v příloze

Podíl ekonomicky neaktivních obyvatel má za sledované období klesající tendenci a to jak ve Středočeském kraji, tak i v Praze.

3.4. NÁRODNOSTNÍ STRUKTURA

Jako vstupní data byla použita data z ČSÚ za roky 2001 a 2011. Rok 1991 byl shledán jako nepotřebný a to z důvodu, že v roce 1991 jsou zastoupení jednotlivých národností vcelku mizivé. Pro analýzu ukrajinské národnosti musí být použité pouze roky 1991 a 2001, protože data za rok 2011 nejsou k dispozici.

Roky 2001 a 2011 byly použity z důvodu monitoringu vývoje jednotlivých úrovní vzdělání v Praze a Středočeské kraji.

Tabulky, které byly poskytnuty od ČSÚ ze sčítání lidu, domů a bytů, byly nahrány do prostředí programu GIS a v tomto programu byly dále interpretovány. Data jsou vyjádřena podíly jednotlivých národností vzhledem k celkovému počtu obyvatel. Následně je z těchto podílů vytvořen přírůstek nebo naopak úbytek podílů jednotlivých národností. Národnosti jsou rozděleny do těchto kategorií:

- Slovenská národnost
- Polská národnost
- Romská národnost
- Německá národnost
- Ruská národnost
- Ukrajinská národnost
- Vietnamská národnost

Na základě koncentrace určité národnosti, lze určit možný druh segregace. Některé národnosti musí být zkoumány s větší podrobností, protože se nehlásí ke své národnosti v takovém počtu, v jakém se zde ve skutečnosti nachází. Je to dáno i listinou základních práv a svobod, kdy má každý obyvatel nárok vybrat si svou národnost.

Všechny tyto výše uvedené kategorie jsou graficky znázorněny v prostředí GIS ve formě mapových výstupů, které obsahují kvantifikaci jednotlivých dat.

3.4.1. SLOVENSKÁ NÁRODNOST

Podíl slovenské národnosti 2001: viz mapa č. 30 v příloze

V Praze je v tomto roce patrné zvýšení podílu slovenské národnosti, v některých sídelních jednotách zastoupení této národnosti přesahuje 51%. V celém Středočeském kraji opět zastoupení této národnosti nepřesáhne 25%.

Podíl slovenské národnosti 2011: viz mapa č. 31 v příloze

V roce 2011 je situace s podílovým zastoupením slovenské národnosti obdobná jako v roce 2001. Ve Středočeském kraji podíl slovenské národnosti opět nepřesáhl 25% hranici.

Vývoj slovenské národnosti 2001-2011: viz mapa č. 32 v příloze

Za sledované období můžeme sledovat nárůst zastoupení slovenské národnosti. V Praze je podílový nárůst celkem výrazný. Ve Středočeském kraji je tento nárůst také patrný.

3.4.2. POLSKÁ NÁRODNOST

Podíl polské národnosti 2001: viz mapa č. 33 v příloze

V roce 2001 má polská národnost v Praze vcelku malé zastoupení, zpravidla nepřesáhne 5%. Obdobná situace je i ve Středočeském kraji.

Podíl polské národnosti 2011: viz mapa č. 34 v příloze

V roce 2011 je patrný celkový úbytek této národnosti. Úbytek je patrný zejména ve Středočeském kraji.

Vývoj polské národnosti 2001-2011: viz mapa č. 35 v příloze

Zastoupení polské národnosti je přímo spjaté s historií. Do roku 2001 se jedná o početně zastoupenou národnost u nás. V posledních letech polská národnost u nás ubývá a to zejména ve Středočeském kraji. V Praze můžeme naopak sledovat přírůstek obyvatel s polskou národností.

3.4.3. ROMSKÁ NÁRODNOST

Podíl romské národnosti 2001: viz mapa č. 36 v příloze

V roce 2001 se v Praze nachází daleko málo lokalit, které by podílově vykazovaly zastoupení romské národnosti. Jedná se zejména o městské části Nusle, Smíchov, Holešovice, Libeň, Karlín, Vysočany, Michle a Strašnice.

Ve Středočeském kraji můžeme sledovat úbytek obcí s podílem romské národnosti. Většina obcí se nachází na 0% zastoupení romské národnosti. Větší koncentrace této národnosti je na Kladensku, Mladoboleslavsku a Poděbradsku.

Podíl romské národnosti 2011: viz mapa č. 37 v příloze

V roce 2011 je v Praze i ve Středočeském kraji patrný úbytek romské národnosti. Podle všeho se jedná o to, že Romové se nehlásí v SLDB k romské národnosti a hlásí se více k české národnosti.

Vývoj romské národnosti 2001-2011: viz mapa č. 38 v příloze

V dlouhodobém horizontu se stále méně obyvatel hlásí k romské národnosti. Za sledované období můžeme pozorovat výrazný pokles. Tento pokles však zcela určitě není způsoben žádným jiným faktorem. Na základě listiny základních práv a svobod má každý právo na volbu své národnosti, což lehce stěžuje určit oblastem s větší koncentrací romské národnosti. Nejvíce se Romové hlásili ke své národnosti v roce 2001. V roce 2011 však podílové zastoupení Romů výrazně pokleslo. Větší zastoupení této národnosti může poukazovat na typ segregace enklávy.

3.4.4. NĚMECKÁ NÁRODNOST

Podíl německé národnosti 2001: viz mapa č. 39 v příloze

V roce 2001 je zastoupení německé národnosti v celé Praze pod 15%. Výjimku tvoří základní sídelní jednotky „Tiché údolí“, kde je tento podíl v rozmezí 25-35% a Nebušice-západ A, kde je tento podíl nad 35%. Ve Středočeském kraji jsou všechny obce se zastoupením nižším jak 15%.

Podíl německé národnosti 2011: viz mapa č. 40 v příloze

V Praze i ve Středočeském kraji můžeme sledovat v roce 2011 výrazný pokles podílu německé národnosti. Německá národnost nikde nepřekročí podíl 15%.

Vývoj německé národnosti 2001-2011: viz mapa č. 41 v příloze

Zastoupení německé národnosti na území České republiky je spjata historicky. Jak však můžeme vidět, počet Němců v ČR se výrazně snižuje. Nicméně v Praze i ve Středočeském kraji můžeme nalézt území, kde podíl Němců stoupá.

3.4.5. RUSKÁ NÁRODNOST

Podíl ruské národnosti 2001: viz mapa č. 42 v příloze

V roce 2001 se počet lokalit v Praze s procentuálním zastoupením ruské národnosti větších jak 3% zvýšil. Ve Středočeském kraji má většina obcí zastoupení nižší jak 2%.

Podíl ruské národnosti 2011: viz mapa č. 43 v příloze

V roce 2011 se v Praze obyvatelé s ruskou národností více rozprostřeli po území hlavního města. Ve Středočeském kraji zůstala jejich zastoupení nezměněná.

Vývoj ruské národnosti 2001-2011: viz mapa č. 44 v příloze

Nyní můžeme sledovat oblasti kde je toto zastoupení značně koncentrovanější. Zvyšující se počet ruské národnosti je dán zejména migrací za pracovními příležitostmi a nespokojenost s politicko-ekonomickými podmínkami. Největší koncentrace ruské národnosti je v Praze. Nýbrž i v jejím zázemí se podíl ruské národnosti výrazně zvýšil.

3.4.6. UKRAJINSKÁ NÁRODNOST

Podíl ukrajinské národnosti 1991: viz mapa č. 45 v příloze

V roce 1991 je ukrajinská národnost poměrně málo zastoupená a to pod 2%. V tomto roce nemůžeme sledovat v Praze ani ve Středočeském kraji žádnou lokalitu s větší koncentrací ukrajinské národnosti.

Podíl ukrajinské národnosti 2001: viz mapa č. 46 v příloze

V roce 2001 podíl ukrajinské národnosti ve Středočeském kraji nepřesáhl 15%. V Praze je však situace zcela jiná. Migrace ukrajinské národnosti se zde už začíná projevovat. Jedná se zejména o městské části Vinohrady, Jinonice, Radotín a Běchovice, kde podílové zastoupení této národnosti přesahuje 50%.

Vývoj ukrajinské národnosti 1991-2001: viz mapa č. 47 v příloze

Od roku 1991 zaznamenáváme velký nárůst ukrajinské národnosti. Tento nárůst způsobuje zejména pracovní migrace. Jak je patrné, od roku 1991 se počet ukrajinské národnosti výrazně zvýšil. Největší koncentrace této národnosti je v Praze. Ve Středočeském kraji jejich počty také narostly.

3.4.7. VIETNAMSKÁ NÁRODNOST

Podíl vietnamské národnosti 2001: viz mapa č. 48 v příloze

Rovněž jako u romské národnosti, musí být tato národnost zkoumána podrobněji. Největší vlna migrace této národnosti do České republiky je zaznamenána po roce 2000. Imigranti však často uvádějí na úřadech jinou adresu svého pobytu, než kde bydlí.

Praha je v roce 2001 převážně s 0% zastoupením vietnamské národnosti. Jsou zde však lokality, které vykazují malý podíl této národnosti, ale z hlediska segregace je dobré jim věnovat pozornost. Už v roce 2001 se vietnamská národnost vyskytuje v blízkosti areálu Sapa nebo v lokalitách s dobrou dostupností na tento areál a to jak v Praze, tak i v těsném zázemí Prahy.

Ve Středočeském kraji zastoupení vietnamské národnosti nikde nepřesáhne 5%. Většina obcí má toto zastoupení 0%. Větší výskyt zastoupení můžeme sledovat na jih od Prahy.

Podíl vietnamské národnosti 2011: viz mapa č. 49 v příloze

V roce 2011 je vývoj koncentrace této národnosti totožný s rokem 2001. K největšímu osídlení vietnamskou národností dochází opět kolem areálu Sapa. Z toho můžeme usoudit, že tento areál poskytuje vietnamské národnosti zaměstnání a veškeré služby. Středočeský kraj se však ve většině nachází na 0% zastoupení vietnamské národnosti.

Je to zřejmě z důvodu, že Praha a zejména areál Sapa poskytuje vietnamské národnosti potřebné ekonomické zázemí. To je možný důvod toho, že v Praze dochází k větší koncentraci vietnamské národnosti oproti minulým rokům, zatímco ve Středočeském kraji je patrný značný pokles.

Vývoj vietnamské národnosti 2001-2011: viz mapa č. 50 v příloze

Podíl vietnamské národnosti za sledované období výrazně narůstá. Nevětší nárůst koncentrace můžeme sledovat na Praze 4, zejména v okolí areálu Sapa a v lokalitách s dobrou návazností na tento areál. Jejich značný nárůst však zaznamenala i Praha 9. Od roku 2001 se počet imigrantů z Vietnamu výrazně zvýšil. Může se jednat také o to, že se více Vietnamců hlásí ke své národnosti. Nejvíce migruje vietnamská národnost do České republiky za prací. Z analýzy je rovněž patrné, že nejpočetnější skupiny této národnosti žijí v Praze.

3.5. VÝVOJ POČTU OBYVATEL

Jako vstupní data byla použita data z ČSÚ za roky 1991 a 2011. Tyto roky byly použity z důvodu monitoringu vývoje počtu obyvatel v Praze a Středočeské kraji.

Tabulky, které byly poskytnuty od ČSÚ ze sčítání lidu, domů a bytů, byly nahrány do prostředí programu GIS a v tomto programu byly dále interpretovány. Data jsou vyjádřena jako počty obyvatel za jednotlivé roky. Následně je z počtu obyvatel vytvořen přírůstek nebo naopak úbytek počtu obyvatel. Data jsou členěna do těchto kategorií:

- Počet obyvatel 1991
- Počet obyvatel 2011

Na základě těchto kategorií lze určit přírůstek nebo úbytek počtu obyvatel v základních sídelních jednotkách Prahy a obcích Středočeského kraje.

Všechny tyto výše uvedené kategorie jsou graficky znázorněny v prostředí GIS ve formě mapových výstupů, které obsahují kvantifikaci jednotlivých dat.

3.5.1. POČET OBYVATEL ZA ROKY 1991 A 2011

Počet obyvatel 1991: viz mapa č. 51 v příloze

Z této mapy je patrné, že v Praze dochází k celkovému nárůstu obyvatel. V Praze je tento nárůst všeobecně menší než ve Středočeském kraji. Ve Středočeském kraji zaznamenalo výrazný nárůst v počtu obyvatel zejména Kladno.

Počet obyvatel 2011: viz mapa č. 52 v příloze

Počet obyvatel skoro v žádné základní sídelní jednotce ani obci nepřekročí 5000. Rapidní pokles zaznamenalo hlavně Kladno.

Vývoj počtu obyvatel 1991-2011: viz mapa č. 53 v příloze

V Praze i ve Středočeském kraji můžeme sledovat přírůstek v počtech obyvatel. Zejména lokality v zázemí PPrahy zaznamenaly výrazný nárůst. Nárůst je také tam, kde je dobré dopravní napojení na Prahu.

3.6. MOŽNÉ DRUHY SEGREGACE NA ZÁKLADĚ ANALÝZY

druh segregace analýza	enklávy	gated communities	gentrifikace čtvrtí	suburbanizace
vzdělanostní struktura	slabý socioekonomický	silný socioekonomický	silný socioekonomický	silný socioekonomický
ekonomická aktivita	nezaměstnanost nebo neaktivita	zaměstnanost	zaměstnanost	
národnostní struktura	velké zastoupení jedné národnosti	velké zastoupení jedné národnosti		
vývoj počtu obyvatel				nárůst počtu obyvatel
jiné		možné srovnání s cenovou mapou	dobrá dostupnost do centra	

Tabulka č.1, Druhy rezidenční segregace vyplývající z analýz, Zdroj: Autor

4. VÝSLEDKY

4.1. ENKLÁVY

Enklávy vznikají tam, kde se soustřeďuje etnická nebo národnostní menšina. Enklávy lze určit pomocí těchto prováděných analýz:

- Národnostní struktura
- Ekonomická aktivita
- Vývoj počtu obyvatel

Národnostní struktura poukáže na možné shlukování národností menšiny do určité lokality. Ekonomická aktivita je důležitou součástí určení enkláv. Některé národnosti vykazují nezaměstnanost, jiné zase zaměstnanost i nezaměstnanost. Vývoj počtu obyvatel nám poukáže na to, kde za zkoumané období přibylo nejvíce obyvatel. Tato analýza se týká zejména vietnamské národnosti a je na ní brán ohled především pro zpřesnění určení enkláv. Analýza je provedena v Praze na základní sídelní jednotky a ve Středočeském kraji na jednotlivé obce.

Jak je patrné z mapy, v Praze jsou enklávy relativně zastoupené. Nejvíce jsou zastoupené na jihu Prahy a to protože se zde nachází areál Sapa a je zde početně zastoupená vietnamská národnost. V centru města je patrné, že vedle sebe dochází například k gentrifikaci a nebo zde vznikají citadely, ale také se zde nachází právě enklávy. Můžeme tedy předpokládat, že v průběhu let dojde k zániku enkláv v centru města a jejich větší soustřeďování na okraj města. Co se týče Středočeského kraje, tak zde jsou enklávy méně četné. Jedná se o obce v blízkosti Mladé Boleslavi, Slaného a Rakovníka. Patří sem také Kladno. (VIZ MAPA 54, V PŘÍLOZE)

4.2. CITADELY

Citadely mohou vznikat skoro všude. Zpravidla se však nachází na okraji města a to z důvodu, že tyto oblasti vznikly na „zelené louce“. V citadelách žije zpravidla ekonomicky silnější vrstva obyvatel, nejedná se tedy o nedobrovolnou segregaci, ale o dobrovolnou segregaci neboli separaci těchto obyvatel. I ceny nemovitostí jsou

v oblastech, kde se citadely nachází, výrazně vyšší. Citadely jsou tvořeny převážně rodinnou zástavbou, může se však jednat i o zástavbu bytovou. Citadely lze poznat zejména podle těchto prováděných analýz:

- Vzdělanostní struktura
- Ekonomická aktivita
- Možné velké zastoupení jedné národnosti

Důležité je však i srovnání lokalit na základě terénního průzkumu, který může do značné míry zpřesnit určení těchto lokalit. Vzdělanostní struktura poukazuje na silný nebo slabý socioekonomický status. V případě analýzy citadel je důležité se zaměřit pouze na silný socioekonomický status. Ekonomická aktivita poukazuje na míru zaměstnanosti. V citadelách se také může koncentrovat jedna národnost, proto je důležité se zaměřit také na národnostní strukturu. Analýza citadel je doplněna o analýzu propagačních materiálů jednotlivých developerů. Pro co nejpřesnější určení citadel byla provedena i analýza inzerátů nabízejících prodej nebo pronájem jednotlivých bytů. Analýza je provedena v Praze na základní sídelní jednotky a ve Středočeském kraji na jednotlivé obce.

Z analýzy citadel jakožto bydlení pro bohatší vrstvu obyvatel je patrné, že v Praze jsou citadely poměrně rozšířené. Nejvíce jsou zastoupené na Praze 5 a 6. Jedná se o tyto základní sídelní jednotky: Dolní Měcholupy - východ A, Hlavní nádraží A, Horní Liboc, Jenerálka, Jinonice - střed, Klamovka, Komenského náměstí, Londýnská, Na Kleovce, Nebušice - východ, Nové Řepy, Olšanské hřbitovy, Podvinní, Skalka, Starý Bubeneč, Strahovské koleje, U Orionky, Xaverov - východ, Záběhlice - západ, Zahrada Kinských, Josefov, Haštalský obvod, Jakubský obvod, Vojtěšský obvod, Horní Malostranský obvod, Dolní malostranský obvod A, Nad muzeem A, Děkanka A, Na Újezdě, Motolská nemocnice B, Lipence, Kajetánka, U Internationálu, Nový Bubeneč, Holešovický přístav, Karlín - západ, Čimice - východ B, Jižní město II - sever, Písnice, Komořany - sever B a Na Korunce C. Ve Středočeském kraji se jednalo o obce Statenice, Horoměřice a Průhonice. Na základě této analýzy byl proveden terénní průzkum, kde bylo zjištěno, že ve všech těchto základních sídelních jednotkách se opravdu nachází bydlení pro bohaté. (VIZ MAPA 55 V PŘÍLOZE)

Obrázek č. 4, Rezidence Císařka (ZSJ- Skalka), Zdroj: autor

Obrázek č. 5, Villa park Strahov (ZSJ- Strahovské koleje), Zdroj: Autor

Obrázek č. 6, Villa park Jinonice (ZSJ- Jinonice- střed), Zdroj: Autor

Obrázek č. 7, Kondominium Hamr (ZSJ- Záběhllice- západ), Zdroj: Autor

Z analýzy je patrné, že citadely jsou vyhledávaným místem k bydlení pro bohatší vrstvu obyvatel. Poskytuje jim bezpečí a zpravidla i určitý životní standard. U nás jsou citadely navrženy buď pro vyšší třídu, vyšší střední třídu nebo střední třídu obyvatel.

Z hlediska stávající ekonomické situaci u nás lze předpokládat, že bude v budoucnu pokračovat rozvoj tohoto typu bydlení. Citadely už nejsou bydlením pouze pro nejbohatší, ale stávají se dostupnějšími. Jak je patrné i z propagačních materiálů jednotlivých developerských společností, výstavba různých typů a cenových kategorií rezidencí pokračuje.

4.3. GENTRIFIKACE ČTVRTÍ

K gentrifikaci čtvrtí zpravidla dochází pouze ve větších městech. Zpravidla k tomuto typu segregace dochází v neatraktivních lokalitách s dobrou návazností na centrum města, obývaných segregovanou skupinou obyvatel. Tato skupina je později nahrazena silnější sociální skupinou, která danou lokalitu začne osidlovat. To má za následek revitalizaci této lokality a zvýšení ceny bytů/domů v této lokalitě. Proto analýza tohoto druhu segregace bude provedena pouze v Praze. Gentrifikaci čtvrtí lze poznat zejména z těchto prováděných analýz:

- Ekonomická aktivita
- Vzdělanostní struktura
- Lokality s dobrou návazností na centrum (cca 5000m od pomyslného středu centra města)

Ekonomická aktivita poukazuje na nárůst zaměstnanosti v základních sídelních jednotkách, protože gentrifikace blízce souvisí se sociálními skupinami obyvatel. Vzdělanostní struktura nám poukáže na silný sociální status, to znamená ukončené středoškolské s maturitou nebo vyšší vzdělání. Jelikož gentrifikace probíhá v lokalitách s dobrou návazností na centrum města, byl pro potřebu analýzy zvolen střed centra města a následně kolem něj udělán buffer 5000m. Tyto ukazatele by nám měly co nejpřesněji poukázat na základní sídelní jednotky, v nichž gentrifikace probíhá.

Z analýzy gentrifikace čtvrtí v Praze je patrné, že i u nás k gentrifikaci dochází. V našich podmínkách však k tomuto druhu segregace nedochází až v takové míře, jako v zahraničí. U nás se spíše jedná o pomalou výměnu slabé sociální skupiny za silnější a nedochází k tak výrazné revitalizaci a navýšení cen bytů. Tím pádem

v gentrifikované čtvrti žijí jak slabé sociální skupiny, tak i silnější sociální skupiny, než dojde k úplnému nahrazení té slabé. (VIZ MAPA Č. 56, V PŘÍLOZE)

4.4. SUBURBANIZACE

Suburbanizace se může a nemusí brát jako druh segregace. Jak je již popsáno v teoretické části této práce, názory autorů na to, zda se suburbanizace má nebo nemá považovat za druh segregace, se rozcházejí. V mé analytické části je suburbanizace považována za druh segregace. Tento druh segregace lze na základě prováděných analýz poznat dle:

- Vývoje počtu obyvatel
- Vzdělanostní struktury

Suburbanizace jakožto druh segregace by měla vykazovat ve vývoji počtu obyvatel nárůst. Je to spojené i s tím, že suburbanizace probíhá převážně v okolí větších měst, které poskytují obyvatelům žijícím v okolí ekonomické zázemí. Praha poskytuje ekonomické zázemí i obyvatelům Středočeského kraje. Z tohoto důvodu byla analýza suburbanizace provedená pouze ve Středočeském kraji.

Z analýzy je patrné, že suburbanizace je jako druh segregace ve Středočeském kraji hojně zastoupená. Suburbanizace více probíhá na místech, kde se nachází dobré dopravní spojení s návazností na Prahu. V poslední době se u nás rozrůstá trend, kdy se obyvatelé stěhují z hlavního města do jeho zázemí, aby dojížděka do práce nebo školy zůstala stejná a oni bydleli v klidnějším prostředí. Problémem tohoto trendu je, že větší vzdálenosti jsou překonávány nejčastěji osobními automobily, protože suburbanizované lokality neposkytují svým obyvatelům až tak kvalitní dopravní napojení, které je zajišťované hromadnou dopravou. Zpravidla i úroveň služeb v suburbanizovaných lokalitách nedosahují až takové kvality. Každodenní dojíždění zatěžuje životní prostředí v okolí. V některých rozrůstajících se lokalitách v blízkosti Prahy dochází k zastavění orné půdy a tím k degradaci krajiny. Z hlediska územního plánování by se tomuto druhu segregace měla věnovat větší pozornost. Měla by se doplňovat stávající zástavba osidlovaných obcí a bránit výstavbě monofunkčních ploch na „zelené louce“. (VIZ MAPA Č.57 V PŘÍLOZE)

5. DISKUZE

V této části bych se ráda věnovala problematice vstupních dat této bakalářské práce. Analytická část bakalářské práce pracuje hlavně s daty ze sčítání lidu, domů a bytů, které mi pro potřeby této práce poskytl Český statistický úřad.

Práci s daty ze SLDB předcházela podrobný průzkum dat a jejich zpracování pro prostředí programu ArcMap. Poskytnuté tabulky byly často ve formátu, který prostředí tohoto programu nepodporuje, nebo se neshodovala identifikační čísla základních sídelních jednotek nebo obcí. Dalším problémem těchto tabulek byla jejich zkreslenost, zejména co se týče dat národnostního složení. Národnost totiž není otázkou mateřského jazyka nebo místa narození, je to pouze vlastní rozhodnutí každého občana. Občané se mohou hlásit k jedné, více nebo i žádné národnosti. Tento fakt stěžoval určení zastoupení jednotlivých národností.

I pro tuto nepřesnost by bylo potřeba upravit metodiku této práce. Prováděné analýzy by bylo vhodné doplnit například o analýzu vybavenosti bytů a analýzu náboženské struktury. Podkladem pro tyto analýzy by měla být cenová mapa. Pro co nejlepší vytipování lokalit postižených rezidenční segregací, by bylo vhodné analýzy následně doplnit i o terénní průzkum. Tyto analýzy jsou však časově velmi náročné na zpracování dat a tím pádem jsou nad rámec této bakalářské práce.

I pro tyto skutečnosti mohlo dojít k tomu, že se moje určení jednotlivých druhů segregace v některých místech liší od ostatních autorů, kteří se touto problematikou zabývají.

6. ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zjištění rozšířenosti rezidenční segregace v Praze a Středočeském kraji.

Na zjištění rozšířenosti segregace musela být provedena analýza jednotlivých demografických ukazatelů. Jednalo se o analýzy vzdělanostní struktury, národnostní struktury, ekonomické aktivity a vývoje počtu obyvatel. Tyto demografické ukazatele byly zkoumány za časové období 1991, 2001 a 2011. Zkoumání na časové řadě bylo důležité z důvodu porovnání vývoje jednotlivých demografických ukazatelů. Na základě analýz demografických ukazatelů se již dalo určit, zda se v území nachází segregace a popřípadě o jaký druh se jedná.

Pro analýzu výskytu enkláv jakožto druhu rezidenční segregace v Praze a ve Středočeském kraji, byly použity jako podklad analýzy národnostní struktury, ekonomické aktivity a vývoje počtu obyvatel. Po provedení analýzy bylo zjištěno, že nejvíce jsou enklávy jakožto typ rezidenční segregace zastoupené v jižní části hlavního města. Je zřejmé, že tento výskyt může mít souvislost s areálem Sapa a segregací vietnamské národnosti. Vzhledem k budoucímu územnímu rozvoji v hlavním městě můžeme předpokládat, že v centru a jeho okolí dojde k postupnému odstranění enkláv, a naopak jejich soustředování můžeme předpokládat na okraji města. Ve Středočeském kraji je zastoupení enkláv menší. Enklávy se zde nacházejí zejména v okolí větších měst, jako jsou Mladá Boleslav, Slaný, Rakovník a Kladno. Vznik enkláv má neblahý dopad na územní rozvoj. V lokalitách, kde se enklávy nachází, často dochází k zvýšené kriminalitě, devastaci budov a zhoršeným podmínkám pro obyvatele, kteří zde bydlí. Pomocí územního plánování se přitom vzniku těchto lokalit dá zabránit pomocí navrhování vhodného funkčního využití jednotlivých ploch a různorodostí zástavby v lokalitě (VIZ MAPA Č. 54 A MAPA Č. 58., V PŘÍLOZE).

Pro analýzu citadel neboli bydlení pro bohatší vrstvu obyvatel byly použity analýzy vzdělanostní struktury, ekonomické aktivity a národnostní struktury. Tyto analýzy byly doplněny o rozbor propagačních materiálů jednotlivých developerů, inzerátů nabízených bytů a terénní průzkum. Z této analýzy je patrné, že citadely v Praze více vznikají v okrajových částech. Tento rozvoj souvisí s výstavbou na „zelené louce“. Citadely jsou však zastoupené hojně i v centru města, kde dochází k obnově starších

bytových komplexů a na jejich místě vzniká lukrativní bydlení. Ve Středočeském kraji jsou citadely opět méně časté a na základě doplňujících rozborů je patrné, že se vyskytují v těsném zázemí Prahy a jedná se o obce Statenice, Horoměřice a Průhonice. Z analýzy propagačních materiálů je však viditelné, že rozvoj výstavby citadel jak v Praze, tak ve Středočeském kraji bude pokračovat. Je to z důvodu, že se citadely stávají dostupnější formou bydlení a přitom svým uživatelům nabízí komfort, služby a bezpečí. V budoucnu tedy lze předpokládat, že tento typ bydlení bude více vyhledávaný a v citadelách bude bydlet stále víc lidí. To bude mít velký vliv na územní rozvoj. Vznikem citadel může dojít k proměně celkové struktury osídlení tím, že citadely často vznikají na okrajích měst a vznikají bez návaznosti na původní sídlo. Citadely mají vliv i na udržitelný rozvoj území. Narušují sociální soudržnost, způsobují odliv obyvatel se silným socioekonomickým statusem a tím dochází v některých lokalitách k vysokému poklesu sociálního statusu. Citadely z důvodu dojížděky obyvatel zde bydlících, kladou zvýšené požadavky na dopravní infrastrukturu, protože v lokalitě, kde se citadely nachází, často chybí služby a obyvatelé využívají služby městského jádra a každodenně dojíždějí (VIZ MAPA Č. 55. A MAPA Č. 58., V PŘÍLOZE).

Gentrifikace čtvrtí byla zkoumána pouze v Praze a to z důvodu, že k gentrifikaci čtvrtí dochází pouze ve větších městech. Pro analýzu gentrifikace byly použity analýzy vzdělanostní a ekonomické. Dalším kritériem pro analýzu gentrifikace bylo omezení zkoumaných lokalit na lokality s dobrou návazností na centrum města. Z analýzy vyplynulo, že v Praze k gentrifikaci čtvrtí dochází, ale v daleko menším měřítku. Jedná se zejména o pozvolné nahrazení ekonomicky slabší sociální skupiny za ekonomicky silnější a tím dochází k revitalizaci okolí. Je to patrné i z toho, že v Praze často dochází v jedné sídelní jednotce k gentrifikaci a v sousední zaznamenáme výskyt enklávy. Gentrifikace má velký vliv na proměnu vnitřní části města (VIZ MAPA Č. 56. A MAPA Č. 58., V PŘÍLOZE).

Pro zkoumání suburbanizace byla vynechána Praha a to z důvodu, že k suburbanizaci dochází v zázemí velkých měst. Pro analýzu suburbanizace byla použita analýza vývoje počtu obyvatel a vzdělanostní struktura. Z analýzy vyplynulo, že suburbanizací jsou postiženy nejvíce ty části Středočeského kraje, které vykazují nejlepší dopravní napojení na hlavní město (zejména rychlostní silnice a dálnice) a části v těsném zázemí hlavního města. Suburbanizace má velký vliv na udržitelný rozvoj území.

Suburbanizace v území klade zvýšené požadavky na dopravní infrastrukturu, protože obyvatelé suburbií využívají služby, které nabízí hlavní město (VIZ MAPA Č. 57 A MAPA Č. 58., V PŘÍLOZE).

Pomocí územního plánování se dá zabránit nebo do značné míry omezit vznik všech forem segregace pomocí regulací výstavby a vhodného funkčního využití jednotlivých ploch.

7. CITACE

7.1. BIBLIOGRAFIE

- BURJANEK A., (1997): SEGREGACE. Sociologický časopis, 1997/33: str. 423-434.
- MAIER K., SÝKORA L., (2005): ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A PREVENCE SEGREGACE, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha.
- OUŘEDNÍČEK M., (2005): MŮŽEME ZJISTIT MÍRU SEGREGACE? Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, str. 27-39.
- OUŘEDNÍČEK M., TEMELOVÁ J., (2012): NOVÉ SOCIÁLNĚ PROSTOROVÉ NEROVNOSTI, LOKÁLNÍ ROZVOJ A KVALITA ŽIVOTA. Aleš Čeněk, Plzeň.
- OUŘEDNÍČEK M., TEMELOVÁ J., (2012): SOCIÁLNÍ PROMĚNY PRAŽSKÝCH ČTVRTÍ. Academia, Praha.
- SÝKORA L. a kol., (2010): REZIDENČNÍ SEGREGACE. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, 144 str.
- SÝKORA L., TEMELOVÁ J. a kol., (2005): PREVENCE PROSTOROVÉ SEGREGACE. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj, Univerzita Karlova v Praze, Praha.
- TEMELOVÁ J., NOVÁK J., OUŘEDNÍČEK M., PULDOVÁ P., (2009): BUDOU ČESKÁ SÍDLIŠTĚ MÍSTY BYDLENÍ CHUDÝCH? Era 21, roč. 9, č. 1, s. 53-54.
- TURNER M.A., FORTUNY K., (2009): RESIDENTIAL SEGREGATION AND LOW-INCOME WORKING FAMILIES. The urban institute, Washington DC.

7.2. INTERNETOVÉ ZDROJE

- BRABEC T., (2013): ZDI MEZI NÁMI: GATED COMMUNITIES MEZI NÁMI. Online: <http://praguewatch.wordpress.com/2013/03/01/zdi-mezi-nami-gated-communities-v-soucasnem-cesku/>, cit: 10.9.2014.
- ENKLÁVA., Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Enkl%C3%A1va>, Cit: 12.10.2014
- GHETTO., Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ghetto>, Cit: 10.10.2014

- HABITATION A LOYER MODERE., Online :
[http://fr.wikipedia.org/wiki/Habitation %C3%A0 loyer mod%C3%A9r%C3%A9](http://fr.wikipedia.org/wiki/Habitation_%C3%A0_loyer_mod%C3%A9r%C3%A9),
Cit:10.10.2014
- HANÁK M., (2014): VYLOUČENÉ A REZIDENČNÍ LOKALITY Z HLEDISKA ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ. Online: <http://moderniobec.cz/vyloucene-a-rezidencni-lokality-z-hlediska-uzemniho-planovani/>, Cit: 5.2.2015
- HRUŠOVÁ M., (2014): PANELÁKY JSOU STÁLE V KURZU. PROČ TAKOVÉ BYDLENÍ LÁKÁ TOLIK LIDÍ?. Online: <http://www.hypindex.cz/panelaky-jsou-stale-v-kurzu-proc-takove-bydleni-laka-tolik-lidi/>, cit: 3.1.2015.
- Kladno. Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kladno>, Cit: 15.12.2014.
- LACHMANN F., REZIDENČNÍ SEGREGACE A SOCIÁLNÍ EXKLUZE ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE. Online: http://socialniteorie.cz/wp-content/uploads/2011/09/lachmann_filip-rezidencni-segregace-a-socialni-exkluze-romu-v-cr.pdf, cit: 6.9.2014.
- MAREŠ P., (2006): FAKTORY SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ. výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Praha, Online: http://praha.vupsv.cz/fulltext/vz_193.pdf, cit: 3.9.2014.
- OUŘEDNÍČEK M., (2007): SUBURBANIZACE. Online:
http://www.suburbanizace.cz/01_teorie_suburbanizace.htm, cit: 6.9.2014.
- OUŘEDNÍČEK M., NOVÁK J., (2007): KVANTITATIVNÍ ANALÝZA STAVU A VÝVOJE SEGREGACE/SEPARACE OBYVATELSTVA. Segregace v České republice, Ministry for Regional Development, str. 9-28
Online:<https://web.natur.cuni.cz/segregace/images/stories/dokumenty/kapitola2.pdf>,
Cit: 3.9.2014.
- SEGREGACE. Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Segregace>, Cit 10.10.2014
- SLUM.. Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Slum>, Cit: 10.9.2014.
- SUBURBANIZACE., Online: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Suburbanizace>, Cit: 20.10.2014
- SÝKORA L., a kol., (2007):SEGREGACE V ČESKÉ REPUBLICE: STAV A VÝVOJ, PŘÍČINY A DŮSLEDKY, PREVENCE A NÁPRAVA. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, Praha, str. 3-168.
Online: <http://web.natur.cuni.cz/segregace/images/stories/dokumenty/kapitola3.pdf/> ,
cit: 10.9.2014

- SÝKORA L., (1993): GENTRIFIKACE, MĚNÍCÍ SE TVÁŘ VNITŘNÍCH MĚST. Online: http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_1993_Gentrifikace.pdf, cit: 10.1.2015.
- SÝKORA L., SEPARACE BOHATÝCH. Online: http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_2007_ObecFinance_separacebohatelych.pdf, Cit: 20.10.2014.
- TEMELOVÁ J., SÝKORA L., (2005): PODMÍNKY, PŘÍČINY, MECHANISMY A DŮSLEDKY SEGREGACE. Online: <https://web.natur.cuni.cz/segregace/images/stories/dokumenty/kapitola5.pdf>, Cit: 12.10.2014.
- TOUŠEK J., (2007): SOCIÁLNÍ VYLOUČENÍ A PROSTOROVÁ SEGREGACE. Online: <http://antropologie.zcu.cz/socialni-vyloucení-a-prostorova-segregace>, cit: 3.9.2014.
- TUXEDO PARK NEW YORK. Online: http://en.wikipedia.org/wiki/Tuxedo_Park,_New_York, Cit: 10.9.2014.
- URBAN DECAY. Online: http://en.wikipedia.org/wiki/Urban_decay, Cit:2.10.2014.
- URBAN RENEWAL. Online: http://en.wikipedia.org/wiki/Urban_renewal, Cit: 20.10.2015
- URBÁNKOVÁ J., OUŘEDNÍČEK M., (2006): VLIV SUBURBANIZACE NA DOPRAVU V PRAŽSKÉM MĚSTSKÉM REGIONU. Online: <https://web.natur.cuni.cz/~slamak/gacr/kniha/urbankova.pdf>, Cit: 2.2.2015

8. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

8.1. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1.	Kolonie Na Slatinách	str. 15
Obrázek č. 2.	Kolonie Na Slatinách	str. 15
Obrázek č. 3.	Mapa sociálně vyloučených romských lokalit	str. 16
Obrázek č. 5.	Rezidence Císařka	str. 42
Obrázek č. 6.	Villa park Strahov	str. 42
Obrázek č. 7.	Villa park Jinonice	str. 43
Obrázek č. 8.	Kondominium Hamr	str. 43

8.2. SEZNAM TABULEK

Tabulka č.1.	Druhy rezidenční segregace	str. 39
--------------	----------------------------	---------

9. SEZNAM MAP V PŘÍLOZE

Mapa č.1.	Podíl obyvatel bez vzdělání 1991	str. 59
Mapa č.2.	Podíl obyvatel bez vzdělání 2001	str. 60
Mapa č.3.	Podíl obyvatel bez vzdělání 2011	str. 61
Mapa č.4.	Vývoj podílu obyvatel bez vzdělání 1991-2011	str. 62
Mapa č.5.	Podíl obyvatel se základním vzděláním 1991	str. 63
Mapa č.6.	Podíl obyvatel se základním vzděláním 2001	str. 64
Mapa č.7.	Podíl obyvatel se základním vzděláním 2011	str. 65
Mapa č.8.	Vývoj podílu obyvatel se základním vzděláním 1991-2011	str. 66
Mapa č.9.	Podíl obyvatel se SOU 1991	str. 67
Mapa č.10.	Podíl obyvatel se SOU 2001	str. 68
Mapa č.11.	Podíl obyvatel se SOU 2011	str. 69
Mapa č.12.	Vývoj podílu obyvatel se SOU 1991-2011	str. 70

Mapa č.13.	Podíl obyvatel se středním úplným vzděláním 1991	str. 71
Mapa č.14.	Podíl obyvatel se středním úplným vzděláním 2001	str. 72
Mapa č.15.	Podíl obyvatel se středním úplným vzděláním 2011	str. 73
Mapa č.16.	Vývoj podílu obyvatel se SŠ 1991-2011	str. 74
Mapa č.17.	Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 1991	str. 75
Mapa č.18.	Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 2001	str. 76
Mapa č.19.	Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním 2011	str. 77
Mapa č.20.	Vývoj podílu obyvatel s VŠ 1991-2011	str. 78
Mapa č.21.	Podíl zaměstnaných 2001	str. 79
Mapa č.22.	Podíl zaměstnaných 2011	str. 80
Mapa č.23.	Vývoj zaměstnanosti 2001-2011	str. 81
Mapa č.24.	Podíl nezaměstnaných 2001	str. 82
Mapa č.25.	Podíl nezaměstnaných 2011	str. 83
Mapa č.26.	Vývoj nezaměstnanosti 2001-2011	str, 84
Mapa č.27.	Podíl neaktivních obyvatel 2001	str. 85
Mapa č.28.	Podíl neaktivních obyvatel 2011	str. 86
Mapa č.29.	Vývoj podílu neaktivních obyvatel 2001-2011	str. 87
Mapa č.30.	Podíl Slovenské národnosti 2001	str. 88
Mapa č.31.	Podíl Slovenské národnosti 2011	str. 89
Mapa č.32.	Vývoj podílu Slovenské národnosti 2001-2011	str. 90
Mapa č.33.	Podíl Polské národnosti 2001	str. 91
Mapa č.34.	Podíl Polské národnosti 2011	str. 92
Mapa č.35.	Vývoj podílu Polské národnosti 2001-2011	str. 93

Mapa č.36.	Podíl Romské národnosti 2001	str. 94
Mapa č.37.	Podíl Romské národnosti 2011	str. 95
Mapa č.38.	Vývoj podílu Romské národnosti 2001-2011	str. 96
Mapa č.39.	Podíl Německé národnosti 2001	str. 97
Mapa č.40.	Podíl Německé národnosti 2011	str. 98
Mapa č.41.	Vývoj podílu Německé národnosti 2001-2011	str. 99
Mapa č.42.	Podíl Ruské národnosti 2001	str. 100
Mapa č.43.	Podíl Ruské národnosti 2011	str. 101
Mapa č.44.	Vývoj podílu Ruské národnosti 2001-2011	str. 102
Mapa č.45.	Podíl Ukrajinské národnosti 1991	str. 103
Mapa č.46.	Podíl Ukrajinské národnosti 2001	str. 104
Mapa č.47.	Vývoj podílu Ukrajinské národnosti 1991-2001	str. 105
Mapa č.48.	Podíl Vietnamské národnosti 2001	str. 106
Mapa č.49.	Podíl Vietnamské národnosti 2011	str. 107
Mapa č.50.	Vývoj podílu Vietnamské národnosti 2001-2011	str. 108
Mapa č.51.	Počet obyvatel 1991	str. 109
Mapa č.52.	Počet obyvatel 2011	str. 110
Mapa č.53	Vývoj počtu obyvatel 1991-2011	str. 111
Mapa č.54.	Enklávy v Praze a ve Středočeském kraji	str. 112
Mapa č.55.	Citadely v Praze a ve Středočeském Kraji	str. 113
Mapa č.56.	Gentrifikace čtvrtí Praha	str. 114
Mapa č.57	Suburbanizace Středočeský kraj	str. 115
Mapa č.58.	Druhy rezidenční segregace v Praze A ve Středočeském kraji	str. 116

10. PŘÍLOHOVÁ ČÁST

